

115

December 2016

DISKULOGEN

Hantera licens för Disgen • Funktionärsträffen •
Massakern på Norrmalmstorg • Catharina von
der Lyhe och hennes släktingar • Bli kartexpert •
Skånska bokmässan • Disgens orträd • Bolags-
arkiven och människorna • Disgenhistoria

Innehåll

Ledaren	3
Kort & Gott	4
Inbjudan till årsmöte	5
Funktionärsträffen 2016	6
Massakern på Norrmalmstorg	8
Macspalten	11
Catharina von der Lyhe	12
Disgenhistoria	15
Mitt första Disgen	16
Bolagsarkiven	17
Hantera licens för Disgen	20
Bli kartexpert	23
DNA-krönika	27
Insändare	28
Skånska bokmässan	32
Disgens ortträd	34
Diskulogen	36
Medlemsbutiken	37
Funktionärer	38
Avlidna medlemmar	40
Regionföreningarna	41

Claes-Göran Bergstrand berättar om sin nya bok om den stora daldansen år 1743.

Erik Nydahl berättar om de olika arkivalier som finns i bolagsarkiven.

Björn Johansson beskriver hur man gör för att lägga in den ekonomiska kartan i Disgen 2016.

NÄR JAG skriver detta har det kommit snö i Sveriges östra delar och bilar och fotgängare halkar runt som smörklickar i en het stekpanna.

Vi har halkat runt en del i Disgenutvecklingen också, två steg framåt och ett bakåt skulle man kunna säga. Med nya Disgen har vi gått över till en modell där vi kan uppdatera ofta och automatiskt. Anledningen är att vi vill kunna laga vanligt förekommande fel utan att användarna ska behöva vänta alltför lång tid. Vi har dock haft lite otur och detta har drabbat dem som använder förstoring av skrivbordet – läs mer på hemsidan, www.dis.se/2016-uppdatering-info-1. Jag hoppas att du som köpt Disgen 2016 ändå inte haft alltför mycket besvär. Du som ännu inte uppdaterat din Disgen 8 har nu en underbar vintersäsong framför dig där du kan uppdatera till Disgen 2016.

Kartgruppen går från klarhet till klarhet och fullbordar nu i vinter sin utgivning av den häradsekonomiska kartan anpassad för Disgen, samt det helt nya materialet med sockenkartan, till en början med Västernorrlands län men ytterligare län där detta material finns kommer. Dessutom har de skannat hela generalstabskartan och materialet utkommer på usb-minne – södra delen av Sverige är först ut. Materialet är inte särskilt behandlat för att passa Disgen, men likt den gamla häradsekonomiska kartan är det ett bekvämt sätt att kunna ta del av hela kartmaterialet. De generalstabskartor vi tidigare har gett ut har bara varit en del av Sverige, men nu blir det alltså hela ytan. Det är mer än 100 kartblad för "Södra verket", alltså södra Sverige upp till Söderhamn.

Märkte du något när du läste Diskulogen förra gången? I förra numret gick vi nämligen över till en lite lättare pappersort för att få ner tryck- och fraktkostnaden som skjutit i höjden på senare tid. En upplaga av Diskulogen väger ungefär tre ton – med fyra nummer blir det alltså två elefanter per år – och kostar ungefär 250 000 kr att redigera, trycka och distribuera. Några gram på papprets ytvikt sparar både pengar och naturresurser.

Avslutningsvis vill jag önska er en God Jul och ett Gott Nytt År!

Daniel Berglund
Ordförande

Diskulogen med Släktforskarnytt är medlemstidningen för Föreningen Dis: Föreningen för datorhjälp i släktforskningen.

KONTAKT & AVGIFT
Föreningen Dis
Gamla Linköping
582 46 Linköping
Telefon: 013-149 043
dis@dis.se, www.dis.se
Medlemsavgift: 180 kr per år.
Famijemedlem: 90 kr per år.

KANSLI & FORSKARSTUGA
Hovslagaregatan 3
Gamla Linköping
Öppet måndag-fredag kl 9-16.
Kansliet har lunchstängt kl 12-13.
Telefontid:
Måndag-torsdag kl 9-15.
Fredag kl 9-12.
Ring gärna innan besök!

KANSLISTER
Marie Andersson
Helena Carlsson

REDAKTÖR
Anna Linder,
diskulogen@dis.se
Burliden 7, 937 92 Burträsk
070-2294804

ANNONSERING
Kontakta redaktör
Anna Linder

ANSVARIG UTGIVARE
Daniel Berglund

LÖSNUMMERPRIS: 30 kr

UPPLAGA: 23 300 exemplar

ISSN: 1101-3826

UTGIVNING: 4 gånger per år

TRYCK: Sandvikens Tryckeri

Bli medlem via Dis webbshop, shop.dis.se, eller kontakta Dis kansli.
Adressändring anmäls via vår självservice, www.dis.se > Kontakt > Självservice, eller till Dis kansli.

Kort & Gott

Centrala Soldatregistret

Det finns nu över en halv miljon sökbara soldater i Centrala Soldatregistrets databas. Björn Lippold, som startade projektet, uppskattar att det är drygt 100 000 soldater som saknas innan databasen är komplett. Den täcker då alla indelta soldater som tjänstgjorde 1682–1901 i Yngre Indelningsverkets organisation.

www.genealogi.se
www.soldatreg.se/sok-soldat

Folkräkningen 1940

Nu har SVAR börjat digitalisera folkräkningen för 1940, med början i Stockholmsområdet. Databasen fylls på med nya uppgifter allt eftersom arbetet fortskrider.

Riksarkivet

Living DNA

Ett nytt DNA-testföretag har startats i Storbritannien. Living DNA testar både YDNA, mtDNA och autosomaltDNA. De fokuserar på att berätta ens djupa ursprungshistoria på ett intressant sätt. Living DNA arbetar aktivt mot rasism genom att visa att alla är släkt med varandra. Ett test kostar 159,00 €.

www.livingdna.com
<https://blog.eogn.com>

DIS SJÄLVSERVICE

Ibland är det upptaget när du ringer till Dis kansli. Det beror på att vi till och från får många eller långa samtal från er medlemmar.

Ett tips för att få snabbare hjälp är att gå in på Dis webbplats, www.dis.se > Kontakt > Självservice. Här hittar du svaren på många av de frågor som medlemmar ringer om.

Ett annat tips är att kontakta en fadder när det gäller frågor om Disgen. De har större erfarenhet av att besvara frågor om Disgen än vår kanslipersonal. Kontaktuppgifter hittar du här i Diskulogen och på Dis webbplats, www.dis.se > Kontakt > Disgensupport.

Föreningen Dis

Avlidna norrmen

Databasen Norwegian Death Index (NDI) innehåller fler än 2 miljoner personer som dött i Norge och norskfödda personer som dött i utlandet de senaste åren. Databasen, som kontinuerligt uppdateras med nya uppgifter, har byggts upp av Kjell Arne R. Brudvik.

Norsk Slekthistorisk Forening
www.norwegiandeathindex.com

Välkommen till Dis 37:e årsmöte

Förslag till dagordning

1. Årsmötet öppnas.
2. Fastställande av röstlängd.
3. Val av två justeringsmän – tillika rösträknare – att jämte mötesordföranden justera dagens protokoll.
4. Fråga om årsmötet blivit i behörig ordning utlyst.
5. Val av ordförande och vice ordförande att leda årsmötets förhandlingar samt anmälan om styrelsens val av protokollförare.
6. Fastställande av dagordning.
7. Styrelsens verksamhets- och förvaltningsberättelser för 2016.
8. Revisorernas berättelse för den tid revisionen omfattar.
9. Fastställande av resultat- och balansräkning samt beslut om ekonomiska dispositioner.
10. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter.
11. Fastställande av riktlinjer för verksamheten till och med år 2018.
12. Fastställande av budget för 2017.
13. Beslut om medlemsavgift för år 2018. Styrelsen föreslår att medlemsavgiften för 2018 förblir 180 kr per år för ordinarie medlem och 90 kr per år för familjemedlem.
14. a) Val av ordförande i föreningen tillika i styrelsen för 1 år
b) Val av vice ordförande i föreningen tillika i styrelsen för 1 år.
c1) Fastställande av antal övriga ledamöter i styrelsen.
c2) Val av halva antalet ledamöter i styrelsen för 2 år.
d) Val av två revisorer, varav en yrkesrevisor, samt två suppleanter.
e) Val av valberedning, tre ledamöter varav en sammankallande, jämte två suppleanter.
f) Val av ombud till förbundsstämma med Sveriges Släktforskarförbund.
15. Fråga om omedelbar justering av punkten 14.
16. Anmälan om av Dis styrelse utsedda representanter i övriga organisationer och myndigheter till vilka DIS är anslutet eller äger utse representation.
17. Behandling av avgivna motioner, se Dis hemsida.
18. Eventuella stadgeändringsförslag, se Dis hemsida.
19. Ärenden som av styrelsen hänskjutits till årsmötet för avgörande, eller i övrigt upptagits på dagordningen.
20. Beslut om ärenden att hänskjutas till styrelsen för avgörande.
21. Mötets avslutande.

Medlemmarna i Föreningen Dis kallas härmed till ordinarie årsmöte lördagen den 11 mars 2017, kl 13.00, på Stadshotellet, Stora torget i Eksjö.

ÅRSMÖTET HÅLLS denna gång i Eksjö. Arrangemanget sker i samarbete med Dis-Småland, som ordnar en stadsvandring bland kulturmärkta byggnader i trästaden Eksjö där Gamla stan 1997 tilldelades ett av de internationellt högt ansedda Europa Nostra-diplomen.

- 13.00 Årsmötesföredrag. Föredragshållare är Kalle Bäck.
Se Dis hemsida för mer information.
- 14.30 Kaffe och kaka
- 15.00 Årsmötesförhandlingar
- 17:00 Efter årsmötet: information om pågående och planerad Dis-utveckling.

Sista motionsdag är 15 januari 2017. Eventuella motioner samt övrigt skriftligt underlag inför årsmötet publiceras på Dis hemsida senast 18 februari och kan rekvireras från Dis kansli, via e-post: dis@dis.se.

Valberedningens förslag föreligger senast den 26 februari 2017.

Årsmöteshandlingar, motioner med svar, valberedningens förslag, med mera, kommer att publiceras på hemsidan. Där kommer också detaljer kring stadsvandringen att återfinnas, se www.dis.se > Föreningen > Årsmöten.

Välkommen!
Styrelsen

OBS! Särskild kallelse kommer att utsändas till personer för vilka Föreningen Dis står för resa och eventuellt boende.

För vägbeskrivning, se Dis hemsida.

Mats J Larsson
mats@dis-syd.se

Hans Bjerrnevik

Funktionärsträffen 2016

SOM BRUKLIGT är bjuds varje år föreningen Dis funktionärer och styrelse in till en träff ett veckoslut i Linköping. Numera är funktionärsträffen förlagd till hösten. Den 1-2 oktober träffades hundra Disfunktionärer på Scandic Frimurarhotellet. Träffen inleddes med lunch och själva programmet började därefter i Klostersalen, som rymmer alla våra funktionärer, men knappast flera.

Föreningens ordförande, Daniel Berglund, hälsade deltagarna välkomna och fortsatte med att presentera de styrelseledamöter i Dis som var på plats, vilket de flesta var. Han frågade så deltagarna om de hade installerat Disgen 2016? Det hade alla gjort!

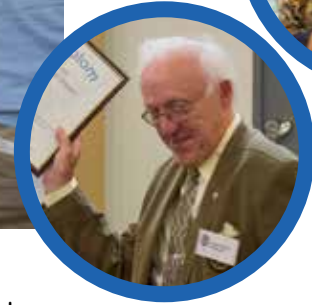
Sedan delade han ut diplom till ett antal funktionärer som arbetat som sådana i 15 år: Sten Sture Tersmeden, Anders Eriksson, Charlotte Börjesson, Helge Olsson och Börje Jönsson. Tre faddrar: Laila Larsson, Knut Egil Hamre från Norge och Henrik Mangs från Finland, som inte kunde närvara, får sina diplom på annat sätt. Dessa hedersmän och -kvinnor hyllades med smattrande applåder från auditoriet.

Därpå delades deltagarna upp i olika grupper som man hade valt i förväg; Disgenutvecklare och produktråd, Disgen-faddrar, utbildare, kartspecialister, Disbytombud, Mac-faddrar, MinSläkt-faddrar samt utvecklare av RGD/Disbyt.

Undertecknad hade valt gruppen utbildare, som leddes av Christina Claeson från Dis-Väst. Där diskuterades utbildningsfrågor med tonvikt på erfarenhetsutbyte om utbildning i Disgen 2016. Hur man hade gjort, vilket material som använts, vad som varit bra, mindre bra och kommande utbildningsplaner för olika målgrupper, till exempel tidigare användare och nybörjare. Vi snuddade hela tiden vid frågan om hur vi bäst kan marknadsföra det nya programmet. Christina kommer att sammanfatta åsikterna och förslagen på Dis Forum. Passet avslutades med att Anders Eriksson från Dis-Öst presenterade det molnbaserade släktforskningsprogrammet Webtrees, som man provar i hans region. Programmet är gratis och finns på många språk, inklusive svenska. Anders, kunde vi märka, var förtjust i programmet, som

innehåller flera funktioner som han menade saknas i andra program.

Efter kaffepaus samlades alla funktionärer åter för att lyssna på helgens inbjudna föreläsare, Michael Lundholm, som berättade om källkritik och källhänvisningar. Så heter också den handbok som ingår i Släktforskarförbundets handboksserie, som nummer 11, och som Michael har skrivit. Den lanserades på Släktforskar dagarna i Umeå i augusti och finns till försäljning i Dis bokhandel. I förra numret av Diskulogen (114, oktober 2016, sid. 23-29) finns en artikel av just Michael Lundholm om källhänvisningar i Disgen 2016. Den föreslår jag att ni läser och jag avstår därför från att skriva ett referat av föreläsningen. Jag köpte boken på Släktforskar dagarna och har läst den. Min tro är att den kommer att bli ett standardverk i ämnet för släktforskare, men den är knappast något man sätter i händerna på nybörjare. Läs gärna boken och använd er av Michaels tips och klokskap när ni stöter på källkritiska problem eller när ni funderar på hur ni rätt ska formulera en källhänvisning.

Handuppräckning under funktionärsträffen.
Faddrarna Sten Sture Tersmeden, Charlotte Börjesson och Helge Olsson mottar diplom.

Efter Michaels föreläsning samlades utvecklare, produktråd, faddrar och utbildare och diskuterade erfarenheterna av Disgen 2016, för att ge produktrådet feedback samt för att fundera kring utveckling av Disgen 2017. Allt detta under ledning av Christer Gustavsson, som inledde med att berätta att den tredje uppdateringen av Disgen 2016 skulle ske inom en vecka. Han gjorde en snabbenkät genom handuppräckning bland de 51 deltagarna: 12 använde sig inte av Disgen 2016, 13 använde Disgen 8.1, 7 ska börja använda Disgen 2016, 13 använde inte handledningen till Disgen 2016 på webben medan 11 hade gjort det och slutligen hade 13 inte läst temanumret av Diskulogen om Disgen 2016. Jag tror inte att svaren var vad Christer hade väntat sig, men i så fall visade han inte det.

Han frågade församlingen vad som varit riktigt bra med Disgen 2016. Personöversikten, dubblettkontrollen, flexibel layout och att det är bra med panelerna, flaggorna, sökfunktionen, exporten till Excel, raderingsfunktionen och att det är lättare att

hitta rätt karta var funktioner i det nya programmet som fick beröm. Vad hade då kunnat göras bättre? Jo, några synpunkter som framfördes var att det inte blivit bra med stegvisa notisförflyttningar, att det var svårt att läsa och hitta i webbhandledningen, bland annat saknas sidnumrering, och att man inte var nöjd med licenshanteringen.

Christer bad deltagarna att formulera en kioskvältare inför utvecklingsarbetet av Disgen 2017, det vill säga programförbättringar som skulle göra Disgen 2017 till en succé. Listan var spretig och lång och kändes kanske inte heller så nydanande, även om det fanns idéer både om webbversion och om appar i Disgen 2017. Produktrådet fortsätter att fundera.

På söndagsmorgonen anslöt jag mig åter till gruppen utbildare, som utbytte erfarenheter och diskuterade utbildningsmaterial för olika målgrupper.

Som avslutning lyssnade jag på Jan-Åke Gestblom som berättade om utvecklingen av nya Disbyt. Den nya versionen möjliggör jämförelser av

olika forskares uppgifter om en person i samma bild. Det såg häftigt ut! En betaversion av Disbyt är ute för testning nu, men Jan-Åke ansåg det tveksamt, om än inte omöjligt, att den nya versionen skulle kunna lanseras under fjärde kvartalet 2016.

Eftersom funktionärerna kommer från hela landet blir eftermiddagspasset på söndagen alltid lite stökigt, då en del deltagare måste anpassa sig till tåg- och bussförbindelser för att komma hem samma dag och därför måste lämna konferensen innan den är slut. Därför hade arrangörerna i år bestämt att inte ha någon gemensam sammanfattning av de olika gruppernas diskussioner. Funktionsdagarna avslutades med att Sten Sture Tersmeden uttryckte deltagarnas varma tack till arrangörerna för ett finfint arrangemang. ▣

Massakern på Norrmalmstorg

BÖRJAN AV juni 1743 samlades ilska dalabönder i Falun för att marschera till Stockholm i protest mot överheten, en händelse som kom att skaka Sveriges rike i dess grundvalar. Demonstrationen, kallad *den stora daldansen*, kulminerade i en massaker på Norrmalmstorg (nuvarande Gustav Adolfs torg), där militären dödade 144 medborgare, fängslade tusentals bönder och avrättade sex av deras ledare, allt på order av dåvarande riksråd med adeln i spetsen! Det är den allvarligaste konfrontationen mellan folket och landets överhet i svensk historia och den orsakades av en upphetsad situation som gick fel.

Jag har mina rötter på fars sida i Rättviks socken. Då jag i min släktforskning påträffade en anfader som var med i bondetåget uppstod ett behov inom mig att skriva om händelsen. Researchen och skrivandet har tagit nästan fem år och resultatet ligger nu färdigt i dokumentärromanen *Massakern på Norrmalmstorg*. Boken ger nya perspektiv där läsaren får en klarare och mer närgående bild av händelseförloppet som sträcker sig över flera år. Jag har velat fånga orsaken till bondetåget och jag skildrar livet i dåtidens landsbygd, den långa marschens många insatser och uppoffringar, samt den olyckliga upptrappningen med blodbadet på torget som ett crescendo. Boken bygger på en omfattande släktforskning. Persongalleriet är autentiskt och de historiska händelserna följs logiskt, men de flesta dialogerna är fiktiva.

Under skrivandets gång har böcker i ämnet kommit till mig på underliga

vägar, vilket bidragit till att berättelsen blivit personligt levande. Då jag fick Sveriges släktforskarförbunds årsbok från 1991 i min hand, och såg att min anfader, Tång Erik Olsson i Sjurberg, fanns med på namnlistan över dem som skadats i bataljen på torget, blev det en avgörande faktor att gå vidare med skrivandet.

Jag har även fått mycket uppmuntran från skrivarkollegor. Vi är varandras lektörer och ger positiv och negativ kritik.

Parallellt med skrivandet har jag hållit föreläsningar om händelsen på olika platser i Dalarna och Stockholm och i det sammanhanget blivit uppmuntrad att arbeta med bokprojektet. Vid ett sådant tillfälle fick jag tips om en bokförläggare i Borlänge, en kontakt som visade sig vara perfekt för mitt bokmanus. Det har varit ett fruktbart samarbete som gett positivt resultat.

I boken skildrar jag händelseförloppet från bondeupproret. Bönderna var arga över ett illa skött krig mot Ryssland, som slutade i fiasko. Deras krav på mer inflytande över sina riksdagsmän och riksdagsbesluten avfärdades av en maktfullkomlig överhet, som misstolkade deras skrivelser. Motståndet retade bönderna och på våren 1742 började protester märkas i Dalarna.

”I Rättviksbygden har det hittills varit lugnt och så vill församlingsherden, prosten Gabriel Sevallius, att det ska förbli. ... Efter högmässan den 9 maj är sockenstugan fullsatt. Till en början är det lugnt men under ytan ruvar otåligheten. ... Utanför sockenstu-

gan kommer pratet igång. Med yviga gester ondgör man sig över det eländiga kriget och överhetens tyngande beskattning.” (Citat sid. 32, 33).

På våren 1743 tog proteströrelsen fart och i slutet av maj hölls ett avgörande möte i Lisselby utanför Mora.

”Tonen blir allt mer hätsk (i sockenstugan) allt eftersom överläggningen pågår. De som är för en soldatbojkott faller ut i hotelser mot dem som är emot, eller är tveksamma. De mest ivriga är Holberts Anders och Smeds Anders från Garsås, Gråd Lars i Fors och Pung Erik i Östanmor samt Gisslar Erik från Vikarbyn.

’Bröder, låt oss få ett enigt beslut här idag! Vi står väl fast vid att icke sända ut en enda soldat, varken till Finland eller till Gävle?’ säger Holberts Anders och tittar uppfordrande på dem.” (Citat sid. 124).

Det tog en dryg vecka för bondehären att marschera från Falun till Stockholm. I Kungsängen slog man läger för att vila och samla sig inför mötet med överheten.

”Gästgivaren Thomas Hollsten i Tibble har bråda dagar inför den stora bondehärens invasion i Kungsängen. För några dagar sedan besöktes gästgivargården av regeringens delegation på väg från Sala, och nu vill böndernas ledare upprätta sitt högkvarter här. ... Plötsligt säger/Tång Erik/: ’Jag hoppas då står klart att vi går till huvudstaden med goda och rättsinniga avsikter. Vi måste få överheten och herredagsmännen å erkänna allmogens rätt att ha inflytande på sånt som behandlas i riksdan. Det är viktigt, å jag tror Gud vill hjälpa oss därtill.’

Bönders kamp för frihet & inflytande 1741-1743

Högintressant dokumentärroman om bondeupproret 1743, som skakade riket i dess grundvalar. Överheten dödade långt över 100 människor i bondetåget, fängslade tusentals bönder och avrättade sex av ledarna!

Förlags AB
Björnen

‘Dä får vi hoppas, Erik, svarar Gisslar Erik. ‘Jag har funderat på hur vi ska få sprättarna i regeringen å erkänna våra krav? Skrivelserna ser inte ut att ha varit till någon nytta? Herrarna ä hala som fisken i Siljan å falska som Rättviksprosten.’ säger han. ...

‘Dom hemliga protokollen, mä krigsförklaringen, måste öppnas så vi får veta hur dä gått till’, säger Tång Erik. ‘Det måste du framföra till fullmäktigegruppen! Å besvären ska formuleras mä skarpa ord... på ett tydligt sätt.’ (Citat sid. 172, 173).

Måndagen den 20 juni stod 5000 bönder i Hagaparken utanför Stockholms tullar.

‘Osäkerheten sprider sig bland bönderna och de uppträder nervöst. Segerstämningen är borta. Då kallar Gisslar Erik samman fullmäktigegruppen och säger: ‘Våra ledare sviker, så nu får vi klara oss själva bröder. Kungens löften ä inget att lita på och regeringens hot räds vi inte. Ska vi få igenom våra krav måste vi tala med dom maktgalna herrarna öga mot öga. Vi har ingen tid att förlora, så låt oss ställa upp sockenvis å marschera till Slottet.’ (Citat sid. 186).

Onsdagen den 22 juni samlades de nervösa Riksråden i rådkammaren på Slottet.

‘På förmiddagen, ... får man besked att bönderna är fast beslutna att

genomföra sin aktion. ... Gyllenborg kräver handling mot de trilskande dalkarlarna. Blek av oro vänder han sig till generalerna och säger: ‘Mina herrar! Det är vår plikt att försvara huvudstaden mot bondpaket, som har brutit sig in i staden!’ (Citat sid. 195).

Bondetåget, med demonstrationen på Norrmalmstorg, var en av de största folkprotester som dittills ägt rum i Sverige. Nervösa stod bönderna där tillsammans med några hundra soldater ur Dalregementet, medan deras ledare förhandlade med regeringens representanter i Gamla staden.

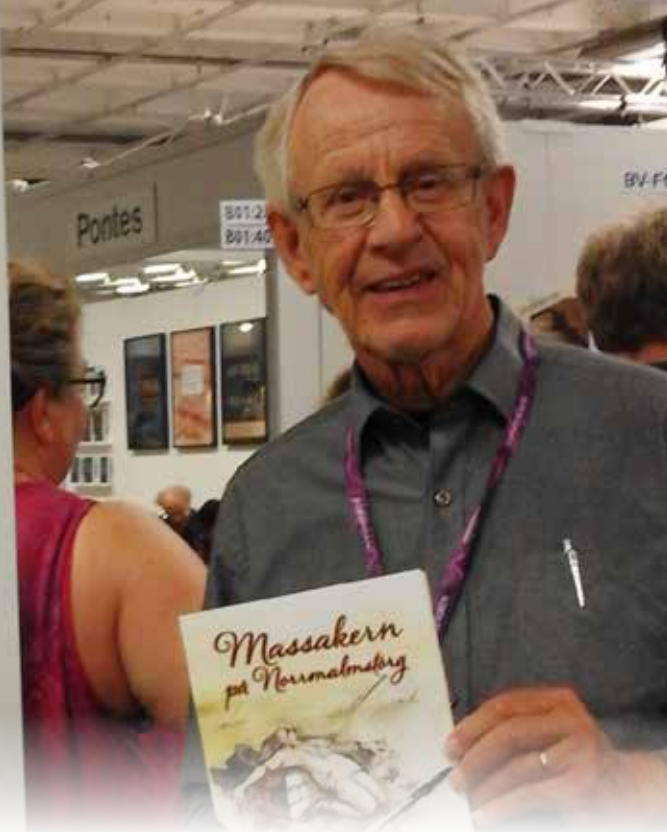
‘Vid middagstid kommenderas regeringstrogna regementen fram till Norrmalmstorg invid Strömmen. Böndernas ledare reagerar med bestörtning, då de får vetskap om krigsmaktens framryckning. Är det verkligen överhetens mening att möta fredliga bönder med en hel armé, resonerar man. ... två tusen man fotfolk och tre hundra kavallerister. Där står nu styrkorna front mot front på tjugo meters avstånd. Det är ett grant skådespel – bönderna i sina olikfärgade kläder och sockenfanor på ena sidan och strama soldater i uniform på den andra. Lukten av svett och gammal tobak sveper omkring karlarna. De pustar i värmen och torkar svetten från ansiktet, samtidigt som de håller krampaktigt i sina

märkliga tillhyggen. Från motsatta sidan riktar armésoldaterna gevärspiorna mot dem. Trots det hotfulla läget hoppas bönderna att demonstrationen ska genomföras utan våld. Ingen anar att det bedrägliga lugn, som för tillfället råder på torget, snart ska förbytas i ett blodbad.’ (Citat sid. 196, 197).

Böndernas rättmätiga krav viftades bort av överheten vilket kom att få svåra konsekvenser, inte bara för dem utan också för den övriga befolkningen. I boken framgår dock att man var före sin tid med kraven på öppenhet och inflytande i politiken. Bönderna hade sanningen och rättvisan på sin sida när de ville veta hur kriget mot Ryssland kommit till och varför det skötts så illa. De ville visa att bondfolket måste få göra sin röst hörd utan att behöva skämmas. Deras protest var en förelöpare till modernare synsätt, där lagar som Tryckfrihetsförordningen 1766, och en ny syn på folk och överhet, växte fram.

Detta är den andra boken som är skriven utifrån min släktforskning. På Bokmässan i Göteborg fick jag många tillfällen att presentera boken för intresserade läsare samt för några kända författare, såsom Herman Lindqvist och Dick Harrison. □

Läs mer i Diskulogen nr 95 och 98.

Ta hjälp av det största som finns!

1. Skriv in den du söker

2. Klicka "Sök"

3. Läs i träfflistan

4. Välj önskad träff, klicka på länken som visas och läs direkt i originalkyrkoboken om personen.

Person	Födelse	Överflyttad	Överflyttad till	Överflyttad från	Överflyttad till	Överflyttad från	Överflyttad till	Överflyttad från	Överflyttad till
Maria Johanna	1871/10	1871/10	1871/10	1871/10	1871/10	1871/10	1871/10	1871/10	1871/10
Carl Oskar Vilhelm	1871/10	1871/10	1871/10	1871/10	1871/10	1871/10	1871/10	1871/10	1871/10
Beda Maria Larsson	1871/10	1871/10	1871/10	1871/10	1871/10	1871/10	1871/10	1871/10	1871/10
Carl Oskar Vilhelm	1871/10	1871/10	1871/10	1871/10	1871/10	1871/10	1871/10	1871/10	1871/10

Befolkningen i Sverige 1880–1920 innehåller över 46 miljoner poster, vilket gör det till Sveriges i särklass största personregister.

Befolkningen i Sverige 1880–1920

Sveriges största personregister
Finns hos ArkivDigital

Befolkningen i Sverige 1880–1920 är ett personregister till Sveriges samtliga husförhörlängder och församlingsböcker för tiden omkring 1880 till 1920. Ett fantastiskt hjälpmedel för att lösa gåtorna i släktträdet!

Vart tog den försvunne brodern vägen? Han som försvinner i husförhörlängderna på 1860-talet. Säkert flyttade han någonstans.

Befolkningen i Sverige 1880–1920 är det självklara stället att börja söka. Skriv in uppgifterna du har (ofta räcker det med namn och födelseår). Välj en träff som ser intressant ut, klicka på länken och läs vad som står om personen direkt i originalkyrkoboken.

Besvärliga släktforskningsproblem kan lösas på några minuter!

Hos ArkivDigital hittar du också två andra kraftfulla personregister: *Sveriges befolkning 1950* och *Sveriges befolkning 1960*, som innehåller uppgifter om alla som var skrivna i Sverige dessa år: Namn, födelseår och -ort, yrke, bostadsort (adress och fastighet), civilståndsförändring med mera.

I vårt Alltiet-abonnemang ingår alla tre registren plus alla arkivhandlingar som ArkivDigital tillhandahåller (drygt 63 miljoner bilder). *Sveriges befolkning 1950* ingår också i det enklare basabonnemanget.

Läs mer på www.arkivdigital.se

ArkivDigital
Din nyckel till historisk kunskap

ArkivDigital är Sveriges ledande leverantör av historiskt källmaterial via internet. Våra kunder är historiker, släkt- och hembygdsvetare och andra som vill studera källorna i original. Bolaget grundades 2005 och har i dag ca 35 anställda och 370 aktieägare.

Disgen 2016

MACSPALTEN

REDAKTÖR

Helge Olsson har varit redaktör för Macspalten sedan 1999, då den fanns med i Diskulogen för första gången.

Helge är pensionerad tekniker och administratör som under nära två decennier arbetade extra som lärare på ett gymnasium, innan han sysslade med utbildningsfrågor på heltid under några år.

Helge började släktforska 1985. Han började använda Disgen 4.5.4. för Macintosh 1990. När Reunion 6 kom 1999 gick han över till det, men har fortsatt att parallellt använda aktuella versioner av Disgen. Helge blev fadder för Mac och Reunion 2001.

Helge Olsson

helge@dis-syd.se
www.kulturenanderslov.se/helge

I detta nummer handlar Macspalten om säkerhetskopiering. Något som inte fungerar som det ska då man kör Disgen 2016 på Macen.

SOM VI nämnt tidigare, så är det problem med säkerhetskopieringen när man kör Disgen 2016 på Macen. Det gäller oavsett typ av emulator eller annat hjälpmedel, som till exempel CrossOver.

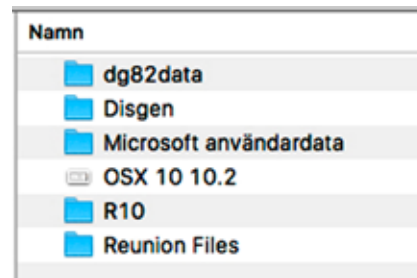

Säkerhetskopiering med WineBottler

Säkerhetskopiering av Disgen 2016 på en Mac fungerar bra med hjälp av WineBottler (ett program som gör det möjligt att köra Windows-program direkt på Macen).

Utför säkerhetskopieringen så här:

1) Leta upp och markera Disgen-mappen som ligger i dokumentmappen.

2) Dra och släpp mappen på en USB-sticka eller annan minnesenhet.

Återläs säkerhetskopia

- 1) Leta upp och markera Disgen-mappen som ligger på USB-stickan.
- 2) Dra och släpp Disgen-mappen i dokument-mappen.

Catharina von der Lyhe och hennes släkt

HAPLOGRUPP J1c2B blev svaret på mitt DNA-test. Haplogruppen J visade sig vara beteckningen för ett folk som för cirka 4000 år sedan vandrade från slätterna i nuvarande Ukraina mot Centraleuropa. Med sig hade de det indoeuropeiska språket. J1c2b är inte så vanlig i Sverige och min svärson Magnus Bjuhr, som släktforskat länge, blev nyfiken på var min släkt kom ifrån. Jag hade själv hittat min mormors mor i husförhörslängderna, men Magnus kom längre, bland annat med hjälp av Disbyt.

Rakt bakåt på spinnsidan kom vi till Ursula von Platen, född i Tyskland år 1430. På några av sidogrenarna har jag kommit längre tillbaka. Alardus I de Arnem satte år 1204 sitt sigill under ett dokument så han måste ha varit född på 1100-talet. De äldsta kända i familjen von Quitzow var två bröder, Raclav och Darsleff, som bragtes om livet 1166. Av deras förnamn förstår man att de var vender. Det var också familjen von Arnim.

Det finns mycket att berätta om de olika släktleden, men jag väljer en historia från 1600-talet. Hans Kyle hette en adelsman som kom från Frötuna gård i Rasbo utanför Uppsala. Hans började som page hos Gustav II Adolf, blev väpnare och så småningom överste i 30-åriga kriget. Han träffade en mycket begåvad, beläst och vacker flicka, som hette Vendela Skytte. Hen-

nes far, Johan Skytte, som senare blev kansler för Uppsala universitet, fick i uppdrag att göra en undervisningsplan för Gustav II Adolf. Johan var modern för sin tid och prioriterade politik, matematik, retorik och språk. Hans dotter Vendela fick en liknande utbildning. Hon talade latin, franska, tyska och grekiska och vann debatter med jesuiter på latin om religionen.

Hans och Vendela gifte sig 1626 och hon följde med honom ner till Tyskland och kriget, som officersfruarna ofta gjorde på den tiden. När hon födde deras tredje dotter drabbades både hon och den nyfödda av pesten och båda dog i Stralsund 1629. Tjuogoett år gammal begravdes hon i Uppsala domkyrka.

Efter några år träffade Hans Kyle en ung, vacker adelsfröken med ett långt namn, Elisabeth Catharina von der Lyhe zu Bachenmeulen und Machelsdorf. De vigdes i Tyskland 1633 och i början följde hon också med honom i kriget. År 1642 blev han utnämnd till landshövding i Vasa län. Han tog med sig Catharina till Sverige och hon bodde mest på hans gods Frötuna i Uppland medan han tillbringade mycket tid i nuvarande Finland.

De fick nio barn varav dottern Christina Kyle är min anmoder. Hon bodde som gift på gården Kråk utanför Skara.

År 1644 fick Hans en kollega, Erik Soop, i grannlänet Uleåborg. De blev

mycket goda vänner och hjälptes åt men Erik fick antagligen lappsjuka, tröttnade på uppdraget som landshövding och slutade. Hans fick då ansvar för hela Österbotten och blev tvungen att tillbringa ännu mer tid i Finland. Han bad Erik hjälpa honom med förvaltningen av hans fyra gårdar i Sverige. Erik åkte runt på gårdarna men bodde för det mesta på Frötuna. Snart började man skvallra om honom och Catharina och det bar sig inte bättre än att hon 1650 väntade barn fast hennes man inte hade varit hemma på ett år.

Det blev naturligtvis stor skandal. Hans Kyle reagerade med ilska och förmodligen en känsla av förnedring. Han skrev till drottning Kristina och begärde avsked som landshövding. Antagligen hjälpte han själv till att hitta en efterträdare för det blev hans svärson Thure Ribbing, som var gift med hans äldsta dotter Maria.

Till Svea Hovrätt skrev han: "Erik Soop har tillfogat mig och mina många små barn den allra största vanheder, förlett min före detta hustru och genom hordomslast och lättfärdighet varit det instrument, som sönderslittit och förbrutit det äktenskapsförbund och löfte, som hon givit Gud och mig. Därför begär jag underdånigt hos den kungliga Hovrätten att de bägge måtte stämmas inför Hovrätten och få de straff som de bägge har förtjänat."

Han skrev också till ärkebiskopen och domkapitlet och begärde skils-

J1c2b

Ursula von Platen
1430 Tyskland

Anna von Bredow
1451 Tyskland

Margarethe von Arnim
1487 Tyskland

Ilse Catharina von Quitzow
1518 Tyskland

Katarina von der Schulenburg
1542 Tyskland

Ilse von dem Berge
1557 Tyskland

Catharina von Maltzahn
1589 Tyskland

Elisabeth Catarina von der Lyhe
1617 Tyskland

Kristina Kyle
1640 Mölltorp, Skaraborgs län

Elsa Ekegren
1660 Mölltorp, Skaraborgs län

Margareta Sundberg
1688 Mölltorp, Skaraborgs län

Catharina von der Lyhe.

Elsa Kristina Kempff
1716 Mölltorp, Kronobergs län

Anna Margareta Kempff
1722 Ryssby, Kronobergs län

Eva Törnqvist
1748 Vislanda, Kronobergs län

Christina Scherfbeck
1751 Ör, Kronobergs län

Lisa Ingemarsdotter
1787 Skatelöv, Kronobergs län

Cajsa Lisa Nyman
1788 Ör, Kronobergs län

Helena Toft
1811 Gardsby, Kronobergs län

Christina Petersdotter Ryth
1810 Alvesta, Kronobergs län

Helga Forsberg
1838 Växjö, Kronobergs län

Magdalena Stenvall
1846 Lekaryd, Kronobergs län

Kerstin Skoog
1876 Karlshamn, Blekinge län

Emma Karolina Samuelsson
1878 Lekaryd, Kronobergs län

Astrid Sjövall
Ljungby, Kronobergs län

Svea Elisabet Magdalena Svensson
Trelleborg, Malmöhus län

Erland Ringborg

Birgitta Olsson

Källa: Svenska Haplogruppdatabasen

mässa. Svea Hovrätt dömde Erik Soop att böta 1000 daler silvermynt vilket motsvarar en miljon kronor idag. Catharina fick böta 80 daler silvermynt, motsvarande 78 000 kronor. De blev också landsförvisade.

Efter en del diskussioner inom kyrkan beviljades Kyle skilsmässa och kunde när han behagade gifta om sig. Han behövde ju hjälp med att ta hand om alla sina barn. Fru Catharina fick inte gifta om sig förrän konsistoriet hade godkänt detta. Hon fick heller inte behålla något av sina många barn. Kort tid efter skilsmässan gifte Hans Kyle om sig med Maria Ribbing.

Erik och Catharina åkte till Eriks gård Hammar i Väse utanför Karlstad. Erik var ungtkarl och hade inte haft någon tur i kärlek. Han var först förlovad med Margareta Kafle men den förlovningen slog han upp. Några år senare skulle han gifta sig med Margareta von Scheiding men strax före bröllopet rymde hon och gifte sig med en annan. Kanske hade han nu träffat sin stora kärlek.

En mörk novemberkväll blev sockenadjunkten Paulus Svenonis Florentinus kallad till förrättning på Hammars säteri. När han kom dit upptäckte han till sin förvåning att det var rustat till bröllop. Greve Soop hade på sig sin riddardräkt och en vacker okänd kvinna var klädd till brud.

Prästen fick två förslag, antingen att dödas eller att viga de två. Han valde det senare och vigde olagligen paret med kyrkans ceremonier. Man åt en bröllopsmiddag och sedan kördes

skjutsen fram och både brudparet och prästen flydde till Norge.

Efter två år lyckades Soop beveka drottning Kristina och hon stadfäste deras äktenskap. Ytterligare tre år senare fick prästen Florentinus tillbaka sitt prästämbete och kunde återvända till sin fru och sina två barn.

Erik och Catharina blev förstängade vilket innebar att de bara fick vistas på Hammars säteri och inte åka omkring i landet. I skrifterna står han som greve och överste men om henne står det, liderlig och landsförvisad, så hon fick skulden.

De fick åtta barn: Anna 1651, Åke 1652, Göran 1653, Arvid 1654, Carl 1655, Anders 1656, Erik 1657 och Gustav 1658. Alla barnen uppnådde vuxen ålder och alla pojkar blev militärer. Nu hade Catharina fått 17 barn och vi är säkert många som är släkt med henne. Catharina förde med sig J1c2b till Sverige. Det är verifierat med ytterligare ett mtDNA-test som Erland Ringborg gjort. Vi finns båda med i samma långa släktkedja.

I somras åkte jag tillsammans med några vänner förbi Väse. Vi letade oss fram till Hammars gård och hade lyckan att bli insläppta av gårdens ägare, familjen Ingemansson. Det nuvarande huset är förmodligen byggt av sonen Arvid Soop, på samma grund som den gamla gården. Det är en herrgård med många vackra kakelugnar men mest spännande är målningarna runt taket, som presenterar gårdens ägare. Där finns förstås Erik och Catharina och sonen Arvid med sin fru Anna von Ascheberg. Hon var

ett av Rutger von Aschebergs 25 barn. I nästa generation ärvdes Hammar av Arvids dotter Sofia Lovisa, som sägs spöka på gården. Hon bodde också mycket i Karlskrona eftersom hon var gift med Claes Sparre, överkommendant vid flottan.

Vi besökte också Väse kyrka. Det berättas att Arvid lovade att bygga ut kyrkan mot att alla bönderna i socknen körde ett lass sten till Hammar, där han höll på att bygga ett nytt hus. Han och hans fru Anna skänkte många dyrbara saker till kyrkan, bland annat en ljuskrona av mässing. I kyrkan hänger också Eriks begravningsvapen.

Under koret byggde släkten Soop en stor gravkammare och där, i rikt utsirade kistor, vilar Erik och Catharina Soop. ▣

KÄLLOR

- Husförhör
- Disbyt
- Wikipedia
- Tyska hemsidor
- Karin Bojs "Min europeiska familj de senaste 54 000 åren"
- Sigvard Boström "Väse kyrka under fem århundraden"
- Maud Forsberg "Hammars säteri Väse"
- Ingvar Eriksson "Fruar på Frötuna"
- Lars Olsson "Väse kyrka"

Från början av 1980-talet

Disgenhistoria

REDAN UNDER föreningens första år kom man att diskutera stavningsnormering av person- och ortnamn. Under 1980–81 skrevs i Släkt-Forskar-Nytt att det fanns program i stordatormiljö för att hålla reda på den egna släkten och skriva ut olika släkttavlor. Man försökte även ta fram liknande program för ABC80. Även om man inte konkret nämnde DNA-forskning skrevs det om medicinsk ärftlighetsforskning. 1982 släpptes första versionen av Disgen för ABC80. Reklamen i februari-numret utlovade ett ”program för att hålla reda på uppgifterna om den egna släkten, ta fram an- och släkttavlor och skriva ut dem.” Första exemplaret levererades den 7 mars och det andra en månad senare till en ung Olof Cronberg. Han var nyss fyllda 18 och gick fortfarande på gymnasiet när han beställde en tidig Disgen-version för ABC80. Då var priset 100 kr per programmodul, mer om det nedan.

Tolv medlemmar hade Disgen i mars 1983, en medlem hade redan registrerat 1300 personer. I september 1983 började version 2 att levereras. Det går inte att hitta några priser på de tidiga versionerna men en programbeskrivning kunde köpas för 50 kr. I april 1984 kunde man läsa i första numret av Diskulogen att det fanns 38 användare av Disgen i Nor-

den. Diskulogen var ett ”Forum för Diskussion och Dialog mellan Disgen-användare!” och ett komplement till föreningens tidning Släkt-Forskar-Nytt. Vid samma tidpunkt kom nr 16 av Släkt-Forskar-Nytt ut med ett 40-sidigt nummer. I en användar-rapport från en medlem som använt Disgen i ett år kunde man läsa att han fick plats med 1000 personer i en flock på en diskett (160 kb). Han saknade ett smidigt sätt att registrera en sambo-relation trots den stora mängden notistyper. Ett önskemål var att utskriftsprogrammen skulle kunna hämta fruns efternamn från maken. Kvinnorna var registrerade med sina flicknamn. Användaren önskade även att tilltalsnamnen skulle skrivas med en annan stil. Språk Anpassning var enkelt eftersom det bara var att gå in i Basic-koden och ändra.

Version 3 släpptes hösten 1984 och nu var antalet användare uppe i 50. Nu tillkom till exempel notistypen Oforskat och möjligheten att flytta personer mellan flockar. Programmodulen Sedel tillkom för att skriva ut en ansedel och modulen Tarzan för att klättra i släkträdets och presentera en proband med föräldrar, första gif-tet och första barnet. Tarzan är fortfarande en central programfunktion bland annat bakom Familjeöversikten. En uppdatering till Disgen 3 kos-

tade 100 kronor. I augusti 1985 kunde man läsa att Disgen även fanns för Step/One. Första användarträffen arrangerades i Linköping 16 november 1985 med 15 deltagare från Linköping med omnejd. I den vision för Disgen man enades om framkom bland annat att ”Grafik och kartor, liksom släkt-forskning för hästar och hundar, ansågs mindre viktig.”

Olof minns

I samband med min research för artikeln om Disgens rötter i temanumret om Disgen stötte jag på gamla förbindelser som köparna av Disgen fick underteckna, däribland Olofs. Här intill delar Olof med sig av minnen från tiden då datorn började ta steget in i hemmen.

En intressant reflektion är att Olof 1982 betalade 700 kr och idag, 34 år senare är priset 750 kr. Priset för Disgen har gått upp 50 kr på 34 år, medan medlemsavgiften i princip har tredubblats. Medlemsavgiftens nivå stämmer bra med Konsumentprisindex (KPI) för 1982 och 2015. Så visst är Disgen prisvärt.

Läs mer

Läs mer om Dis och Disgen i Släkt-Forskar-Nytt på www.dis.se > Verktyg > Diskulogen > Föregångaren: Släkt-Forskar-Nytt. □

Mitt första Disgen

JAG INSÅG tidigt att jag skulle ha nytta av ett datorprogram för min släktforskning. Jag hade gjort ett kortregister över mina släktingar, skrivet på skrivmaskin. Skulle man göra en enkel antavla fick man skriva ut uppgifterna på skrivmaskin på nytt varje gång. På min gymnasieskola hade man köpt in en ABC80-dator med kassettbandspelare och sedan ytterligare en dator med diskettstation. Om jag minns rätt kunde man registrera uppgifter till kassettband, men skulle man bearbeta data eller skriva ut data behövdes en diskettstation.

Jag minns att jag lämnade tillbaka de första flexskivorna (5 1/4 tums mjuka disketter) till datoraffären för att de inte funkade. Jag hade inte förstått att jag var tvungen att formatera dem, och det visste inte butiksbiträdet heller.

De första registreringarna gjorde jag i skolan på håltimmar eller sena eftermiddagar. Jag insåg dock snabbt att jag behövde en dator hemma, så jag köpte en ABC80, som på den tiden kostade strax under 10 000 kr. Snabbt fick jag köpa till en flexskiveenhet (eller diskettstation som de senare kallades) som kostade ungefär lika mycket.

Disgen var skrivet i programmeringsspråket Basic och levererades på kassettband. På den tiden var alla program Open Source – långt innan det begreppet uppfunnits. Det var

bara att avbryta en programkörning och skriva LIST på skärmen så kunde man läsa programkoden. Det gjorde att vem som helst kunde och fick ändra i koden om man ville.

En sak som störde mig var att registren blev felsorterade. Datorn använde teckenuppsättningen ASCII, och där kom bokstäverna ÅÄÖ i ordningen ÄÖÅ. Det innebar att Åberg kom efter Öström, men också att Månsson kom efter Möller. När jag klagade på det, fick jag till svar att det fick vi leva med. Det skulle vara för komplicerat att skriva en kod som hanterade det. Efter lite funderande kom jag dock på att det gick att byta ut ÅÄÖ till ÄÖÅ, när man letade fram namnen eller orterna som skulle sorteras. Man kunde sortera dem "felstavade" för att precis innan man skrev ut resultatet byta tillbaka ÄÖÅ till ÅÄÖ. Plötsligt behövdes bara några rader kod, före och efter sorteringen, för att det skulle bli rätt. Den koden kom snabbt in i den officiella versionen av Disgen.

Jag köpte sedan skrivaren Epson FX80, en bred matrisskrivare som kunde skriva ut både A4 och A3. Minns ni skrivarpappret som låg veckat i kartongen, med kanter med små hål i för att man skulle kunna mata fram pappret? Denna skrivare kunde skriva ut smal skrift – apotekarskrift som man sa då. Det innebar att det fanns utrymme för att skriva ut

en stående antavla i fem generationer där varje ana fick fyra rader: namn, född, död och yrke för männen samt namn, född, död och vigsel för kvinnorna. Jag skrev ihop ett sådant program, vilket var lite klurigt eftersom man rad för rad skulle räkna ut vad som skulle skrivas ut.

Min gymnasielärare tyckte att jag skulle anmäla mig till Unga forskare och presentera min vidareutveckling av Disgen med den stående antavlan. Jag gjorde poster som jag kallade "Datorn slavar åt släktforskaren", och åkte upp till Unga forskares utställning i Stockholm. Väl där insåg jag att jag hamnat fel. De andra unga forskarna som ställde ut hade gjort experiment påhejade av sina teknik-, fysik- eller biologi-lärare. Jag var nog det ende som hade använt dator, och dessutom i ett historiskt orienterat ämne. Alla gick förbi min poster. Det var bara en kvinna som stannade och tyckte min presentation var intressant. Idag skulle jag bli förvånad om inte de flesta unga forskare har använt dator.

Jag blir alldeles nostalgisk när jag skriver dessa rader. Tänk så många begrepp som kommit och gått: flexskiva, matrisskrivare, Winchester-enhet (hårddisk), Assembler (maskinkod). Tänk så mycket släktforskningen har utvecklats under detta tredjedels sekel! ▣

Bolagsarkiven och människorna

Erik Nydahl, historiker vid Mittuniversitetet i Sundsvall, berättade under Släktforskardagarna om vad man kan hitta i bolagsarkiv, särskilt i de norrländska sågverksarkiven.

ARKIVMATERIALET I bolagsarkiven kan delas in i protokoll, räkenskaper, korrespondens, ämnesordnade handlingar samt diverse förteckningar och listor.

Protokoll

I kategorin protokoll hittar man styrelseprotokoll, bolagsstämmeprotokoll och olika former av verksamhetsberättelser. Denna kategori är mycket använd i traditionell forskning, särskilt som grund för bolagshistoriker. Protokollen är en mycket bra källa till information om själva bolaget, som hur bolaget utvecklades, när ett beslut togs, när en specifik investering gjordes och hur verksamheten fortlöpte.

Räkenskaper

De största serierna består av räkenskaper. Det är här man kan hitta alla de vanliga människorna, arbetarna, som till exempel flottarna. Det finns olika former av räkenskapsböcker, formen ändras över tid.

Avräkningsböckerna är den första källkategorin i bolagsarkiven som man brukar leta i eftersom alla personrelaterade konton samlats där. De är upplagda efter person och vilka kontakter bolaget haft under olika år.

En bok per år. Avräkningsböckerna är ordnade i bokstavsordning så det är enkelt och snabbt att hitta i dem.

En annan stor kategori är kapitalböckerna med de olika rörelserelaterade kontona, till exempel avverkningsskonton och flottningsskonton. Varje hemman eller torp som bolaget äger har också en egen sida, eller sidor, där man för upp vilka transaktioner som gjorts under året. Det blir därför ofta en detaljerad beskrivning av vad som gjorts på gården under året.

Korrespondens

Inkommande och utgående korrespondens finns inte alltid bevarad, men ganska ofta, särskilt för perioden 1830–1900. Det blev mindre korrespondens in på 1900-talet när man började använda telefon och moderna kommunikationsmöjligheter. Korrespondensen som finns sparad från denna tid är ofta mindre innehållsrik än tidigare.

Inkommande och utgående korrespondens kan även gälla kommunikation inom bolaget, till exempel mellan disponent och inspektor. Men det är absolut inte bara korrespondens mellan bolagsledare som finns bevarad,

även korrespondens med bönder finns kvar, ofta gällande försäljning och köp av hemman.

Ämnesordnade handlingar

Bolaget samlade ibland ihop alla relevanta dokument, ofta avskrifter av protokoll och domstolshandlingar, i en mapp. Om man vill veta mer om en avverkning i ett visst område, eller hitta handlingar rörande ett visst hemman som ett bolag ägt, kan man snabbt hitta informationen i de sammanställda mapparna.

Förteckningar och listor

I kategorin förteckningar och listor finns till exempel lönelistor och dagsverkslistor. Erik har hittat provmjölkningsrapporter från 1880-talet där man kan se exakt vad varje ko mjölkade, vilket oftast inte var mer än 2 till 2,7 liter. Sådan information kan vara mycket intressant att hitta.

Kyrkoarkiven

Traditionell släktforskning är grunden till fortsatt forskning i bolagsarkiven. För Erik började det med en gravsten med inskriptionen ”före detta inspektor Israel Matsson” på kyrkogården Ström i Strömsund. Ge-

nom husförhörslängder och födelse-, vigsel- och dödböckerna kunde Erik samla grundläggande data om Israel och hans familj. Israel Mattsson föddes 1831 i Fjällsjö socken, Ångermanland. I samband med giftermål 1857 tog han över och blev hemmansägare i Sunnansjö. Sedan sålde han sitt hemman till Kramfors AB 1873 och flyttade till Bergsjöåsen som arrendator. Under 1880-talet hade han titeln inspektor. Israel flyttade till Strömsund 1890 där han återigen blev hemmansägare. Så småningom tog en av sönerna över hemmanet och föräldrarna stannade kvar på födoråd, Israel fram till sin död 1911.

Informationen ger en grundstruktur över hans liv. Men inte så mycket kött på benen. Då blev det dags att åka till bolagsarkiven för att få lite mer information. I husförhörslängden stod det att Israel sålde sitt hemman till Kramfors AB 1873. Första besöket blev därför Kramfors AB:s arkiv som numera ingår i SCA:s arkiv i Timrå. Erik fokuserade först på 1873 då Israel sålde sitt hemman.

I avräkningsböckerna kunde Erik se vilka förehavanden Israel hade med bolaget 1873. Han kunde sedan söka sig bakåt för att hitta den första kontakten med bolaget, vilket visade sig vara 1855. Då hade Israel jobbat med enklare hantlangning under flottning och avverkning. Erik kunde även hitta faderns kontakter med Kramfors under 1840- och 1850-talet.

I ett brev i korrespondensserierna i Kramfors AB:s arkiv fick Erik reda på att Israel sedan 1872 var timmerköpa-

re även åt bolaget Strömnäs. I korrespondensserierna för Strömnäs finns det många brev där Israel skriver om sin verksamhet till disponenten och sina överordnade. 1879 skriver Israel till disponenten att han efter sitt besök åkt tillbaka upp till Backe, hämtat ut pengarna man skickat till banken i Nyland och nu åker vidare till Sollefteå för att göra timmeraffärer. Man kommer ganska nära personerna genom att läsa om vad de gör, berättat med deras egna ord.

Israel var också bolagets representant ute i socknarna och skulle företräda bolagets intressen i den lokala politiken på kommunalstämmorna. Rösträtten baserades på hur mycket man tjänade och betalade i skatt. Även juridiska personer hade rösträtt. Ett bolag som köpte mycket mark kunde få många röster på kommunalstämmorna.

1890 slutade Israel att jobba för Kramfors. Han flyttade till en gård han rustat upp under 1880-talet, i utkanten av nuvarande Strömsund. Det är hit mycket av hans intjänade pengar gått. Han var en av initiativtagarna till Ströms Folkbank 1898, som sedan gick upp i Jämtlands Folkbank. Men själv brukade han de gamla formerna av kreditsystem med privat utlåning, som dominerade fram till 1800-talets slut. I bouppteckningen syns att han hade ett kassaskåp med väldigt mycket pengar i vid sin död 1911.

Summering

Det allra viktigaste är att först skaffa kunskap om det specifika bolaget, ti-

den och sammanhanget. Det gäller att veta bolagets organisation för att hamna rätt i arkiven. Ofta är bolagen indelade i underkategorier. Huvudarkivbildaren Kramfors AB har många underavdelningar som till exempel Fjällsjö distrikt och Junsele distrikt. Tittar man i fel distrikt i avräkningsboken så hittar man ingenting.

Generellt är det smart att börja söka systematiskt i register till räkenskapsböcker och korrespondens eftersom det är där man kan hitta uppgifter ganska enkelt och se om det finns något av intresse eller inte. Ibland kan det finnas registerböcker till korrespondensen medan räkenskapsböckerna alltid är uppställda på samma sätt så att man systematiskt kan hitta personer.

Sök strategiskt utifrån den information du redan har för att komma in rätt i bolagsarkiven.

Hitta bolagsarkiv

För att hitta bolagsarkiv kan man gå in på Nationell ArkivDatabas (NAD), www.sok.riksarkivet.se/nad, och till exempel söka på bolagsnamnet, "näringslivs arkiv" eller "bolags arkiv" och sedan avgränsa resultatet genom att välja län och församling. På Näringslivsarkivens föreningsida, www.naringslivsarkiv.se, finns länkar till flera arkivinstitutioner som samlat många företags- och bolagsarkiv. Bland annat finns här en länk till Näringslivsarkiv i Norrland (NIN) som samlar många bolagsarkiv i arkivet i Härnösand. ▣

Karta över Fjällsjö, Backe,
Bergsjöåsen och Strömsund.

Strömsund

Bergsjöåsen

Fjällsjö

Backe

Kapitalboken 1870

Israel var arrendator på Bergsjöåsens krononybygge. I kapitalboken för 1870 ser man på ganska detaljerad nivå vad som gjorts på gården: omläggning av golv och tak i mangårdsbyggnad, detsamma av golvet på logen, timring av en hólada vid gården, 34 famnar gärdesgård, och mycket mer på flera sidor som följer.

Israel ledde arbetet med att bygga upp gården ända från 1867.

Avräkningsboken 1857

Vid en löneutbetalning 1857 hade Israel bland annat arbetat 4 timmar med timmerstämpling, 12 dagar som förman under flottningen och 7 dagar som förman vid Flyån. Man ser hur mycket han hade i lön och summan bolaget betalat honom. Det syns också att han som förman betalat ut löner efter dagsverkeslistan.

Korrespondens 1887

Veckan före jul reser Israel upp till byn Hacksjö i nuvarande Vilhelmina kommun för att köpa loss timmer och kanske något hemman. Det var många bolag som konkurrerade om den här marken. Israel skriver ganska detaljerat i brevet till disponenten hur affären gått till. Ena sonen är med upp, resan tar i snön fyra dagar med häst och vagn från Backe. Israel har räknat med att betala 40 000 kr för ett skogsskifte men bönderna begär till en början 80 000 kr. På tredje dagen får han till ett avtal på skogen, men lite dyrare än vad som var tänkt. Han är mycket orolig när han åker tillbaka att arbetsgivaren ska bli sur för att han köpt för dyrt. Han avslutar brevet med ett förlåt och erbjuder sig att i värsta fall överta affären på egen hand.

Hantera licens för Disgen 2016

Att hämta, betala och hantera licens för Disgen 2016 är enkelt!

TROTS ATT hela hanteringen med att hämta, betala och hantera licens för Disgen 2016 är enkel får vi många samtal till vårt kansli om detta. Orsaken är troligen att vi vänt på det sedan Disgen 8. Nu laddar du först ner programmet för att testa det och betalar senare. Tidigare köpte du oftast grisen i säcken, det vill säga betalade först och testade senare.

Vårt nya tillvägagångssätt har använts länge för programvaror som vänder sig till privatpersoner.

Vi ger dig också möjlighet att testa den senaste versionen med full funktionalitet, inte med begränsningar som flera av våra kollegor i branschen gör.

Hämta

Nu distribuerar vi inte längre programmet på dvd utan du kan själv ladda ner det från vår hemsida. Dels ligger det mer i tiden och dels sänker vi kostnaderna för Disgen. Dessutom, vilket är viktigare, förenklar vi möjligheten att snabbt komma ut med uppdateringar.

Ladda ner från: www.dis.se > Verktyg > Disgen.

Betala

När provtiden har gått ut efter 30 dagar är det dags att betala för Disgen

om du inte redan gjort det. Du kan inte missa det för Disgen börjar påminna dig och med tiden blir det mer och mer obekvämt att fortsätta jobba utan att betala för programmet. Din betalning är viktig för att vi ska kunna fortsätta att utveckla Disgen.

Enklaste sättet att betala är att gå till hjälpmenyn i Disgen, välja "Köp Disgen ..." och registrera ditt medlemsnummer. När du väljer att betala med betalkort, kontokort eller internetbank kommer du omgående att få en licensnyckel via e-post. Om du inte vill betala med kort eller internetbank, kan du göra en inbetalning till vårt Plusgirokonto. Betalningen måste hanteras manuellt på kansliet och därför tar det ett par arbetsdagar innan du får din licensnyckel via e-post och kan börja använda Disgen.

Licensnyckel

Licensnyckeln används för att aktivera Disgen för fortsatt användning när du gjort din betalning. När du har kopierat in licensnyckeln är du klar och kan fortsätta med Disgen.

Du får ett e-postmeddelande med licensnyckeln som är en lång följd av siffror och bokstäver. Kopiera den, det gör inget om det följer med mer text så enklast är att kopiera allt innehåll i e-postmeddelandet, och klistra in

den i Disgen i det fönster som kommer fram när du väljer *Hjälp: Aktivera licens* från meny i Disgen.

Markera, kopiera och klistra in text är standardfunktioner i Windows men beroende på vilket e-postprogram du använder kan funktionerna också finnas i högerklickmenyn. Glöm inte att klicka OK innan du lämnar fönstret "Ange licensnyckel".

Länkar

Läs mer:

www.dis.se > Verktyg > Disgen - handledning.

Ladda ner Disgen:

www.dis.se > Verktyg > Disgen.

Betala och se licensnyckel:

www.dis.se/licenshantering.

Sök bland 450.000 svenskar i USA år 1940

Lagom till släktforskardagarna i Umeå i augusti presenterade ArkivDigital ytterligare ett kraftfullt hjälpmedel för alla släktforskare: Databasen Svenskar i USA 1940 med uppgifter om närmare en halv miljon personer som bodde i USA 1940, men var födda i Sverige.

Av Håkan Skogsjö

Databasen *Svenskar i USA 1940* är ett utdrag ur den amerikanska folkräkningen 1940 (US Census 1940). Folkräkningen gjordes per den 1 april 1940 och utdraget omfattar alla som uppges vara födda i Sverige (cirka 447 000 personer).

Förutom uppgifter om namn, ålder, civilstånd och yrke anges också bland annat bostadsadress 1940 samt var personen bodde den 1 april 1935.

För att använda registret krävs nya programvaran ArkivDigital 2.0 och ett Alltiitt-abonnemang.

Så här hittar du registret:

- 1) Starta ArkivDigital 2.0.
- 2) Välj *Register, Personsök i register*.
- 3) Välj registret *Svenskar i USA 1940* i fältet *Registerkälla*.

4) Skriv in uppgifter om den sökta personen i fältet *Registersök*, såsom namn, ortnamn, ålder (inte födelseår) etc.

När du hittat en intressant person, klickar du på länken som anges. Den kan se ut så här: Källa: Svenskar i USA 1940 MA:12 (1940) Bild 6700 på rad 25. Då visas originalkällan i bild.

Familjen Carlson i Boston

Låt oss titta närmare på en amerikansk familj 1940, för att få en uppfattning om vilken mängd uppgifter som döljer sig bakom alla siffror och kryptiska förkortningar.

Vi väljer Wilfred J. Carlson som bodde med hustrun Alice H. och tre barn på 205 Bellevue Street i

Boston City, Massachusetts, på den amerikanska ostkusten.

Mannen var *carpenter* (snickare) vid ett *millwork* (maskinsnickeri), 47 år gammal och född i Massachusetts, hustrun lika gammal, hemmafru och född i Sverige.

Yrken och löner finns med

De tre barnen var Eleanor H., 24 år, som arbetade som *typist* (maskinskriverska) på ett advokatkontor, Dagmar A., 21 år, också *typist* men på ett försäkringsbolag, och sonen Roy W., 19 år, som studerade. Barnen, alla ogifta, var födda i Massachusetts och döttrarnas lön 1940 respektive 884 dollar i månaden. Bägge arbetade heltid.

Faderns lön däremot anges till

Bli kartexpert

Fortsätt att läsa och bli en fena på att lägga in den gamla ekonomiska kartan i Disgen!

NU HAR de gamla ekonomiska kartorna från 1930-talet till 1980-talet blivit fria att hämtas och användas, bland alla andra historiska kartor och kartakter som finns att tillgå på Lantmäteriets webbplats. Vid Släktforskar dagarna i Umeå i augusti meddelades detta glada besked. Vi i Dis kallar dessa kartor kort och gott GEK!

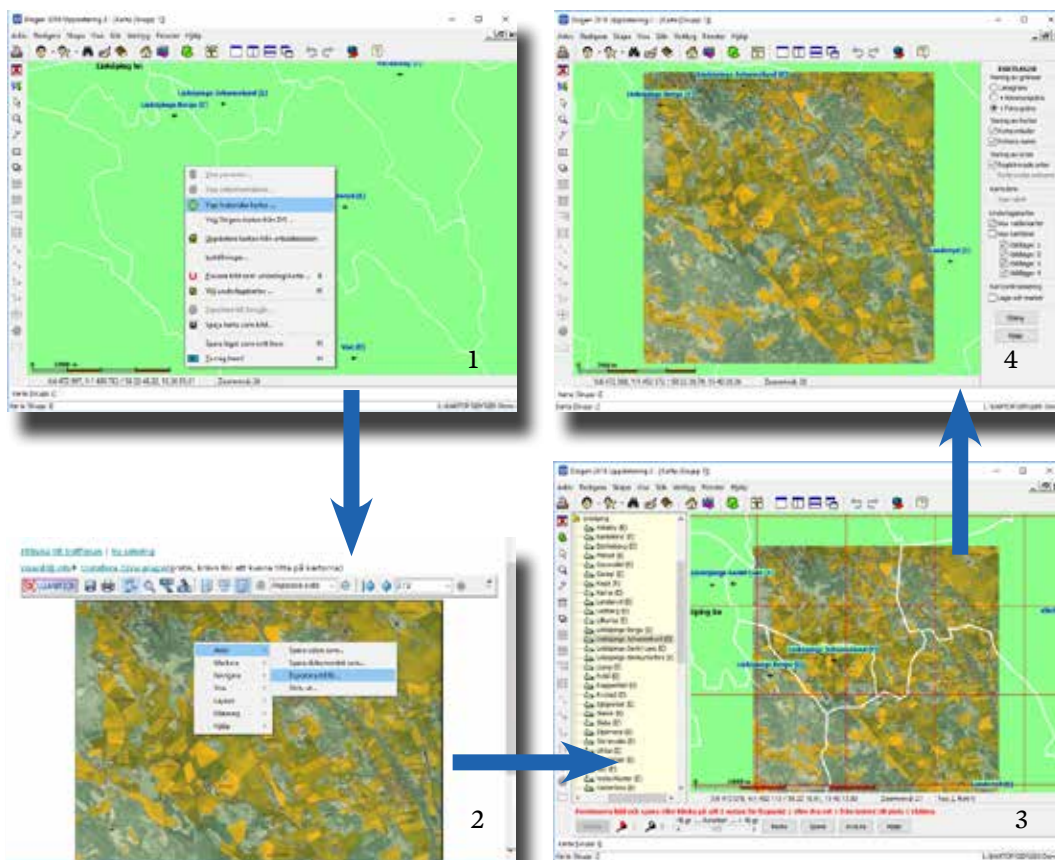
Den ekonomiska kartan är ett ypperligt underlag till vår släktforskning, för att bestämma läget för våra släktgårdar från mitten på 1900-talet. Nu öppnas dessutom möjligheten att i tre steg göra dessa kartor till dina i Disgen.

- 1: Välj blad från de ekonomiska kartorna.
- 2: Spara dem i Disgens datamapp DgMap.
- 3: Placera dem i Disgens karta via kartfunktionens placeringsdialog.

Sedan har du en mycket bra bakgrund med vyn över din släktgårds hus och åkrar, med tydliga gränser och fastighetsbeteckningar angivna. Nu kan du också kalla dig kartexpert, för du har provat det mest avancerade verktyget i Disgens kartfunktion!

EKONOMISKA KARTAN

På Lantmäteriets webbplats kan man läsa:
 "Ekonomiska kartan (1935–1978) var registerkarta och redovisar fastigheterna och registerbeteckningarna. Bostadsbyggnader, tomt och trädgård, odlingsområden samt fornminnen och ett stort antal ortnamn redovisas. Skalan 1:10 000, utom i Norrlands inland, där skalan är 1:20 000. Ekonomiska kartan har under en lång tid spelat en viktig roll som underlag för olika sektorer inom samhällsplaneringen. Den utgör ett unikt tidsdokument som speglar både ekonomiska och kulturella företeelser. ... Idag utgör Ekonomiska kartan, med all den samlade informationen från denna tidsepok, en viktig kunskapskälla för natur- och kulturmiljövården, för fastighetsbildningsverksamheten och samhällsplaneringen samt för jord- och skogsbruksnäringen."

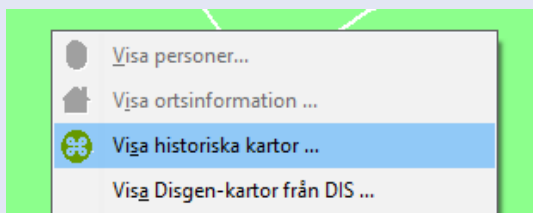

1

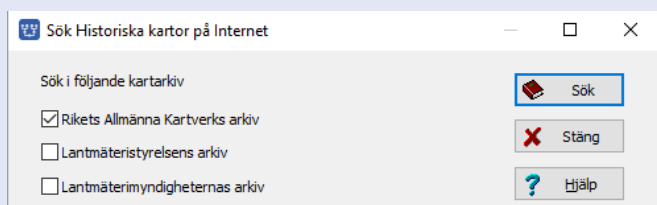
Steg-för-steg-

Välj karta

- Öppna kartan i Disgen och peka på den punkt för vilken du vill hämta den ekonomiska kartan.
- Högerklicka och välj *Visa historiska kartor ...*
Du får upp en dialogruta med olika kartarkiv.

- Välj kartarkivet *Rikets Allmänna Kartverks arkiv* och klicka på Sök!

Som svar får du en lista från Lantmäteriet över kartor, med bland annat den ekonomiska kartan. Berorande på var du klickat i Disgenkartan kan ett eller flera kartblad listas. Ofta finns det dessutom två kartor över samma trakt men från olika tidpunkter.

Sökresultat

[Ny sökning](#) | [Avancerad sökning](#)

Du sökte på: Johannelund i Linköping, Östergötlands län

Karta/Akt	Kartserie/Åtgärd/Beskrivning	Årtal
Rikets allmänna kartverks arkiv 4 träffar ⓘ		
Linköping J112-45-3	Häradsekonomiska kartan	1868-77
Blästad J133-8F4i48	Ekonomiska kartan	1947
Blästad J133-8F4i83	Ekonomiska kartan	1980
Linköping J243-45-1	Generalstabskartan	1882

- Klicka på någon av de ekonomiska kartorna. Dessa har sitt ursprung från mellan 1940-tal och 1980-tal. Här väljer vi till exempel Blästad från 1947. Kartbladet visas som det ser ut i sin tryckta form. (Om du har problem att se kartan bör du lämpligen välja MS Internet Explorer som standard-webbläsare och installera ett DjVu-plugin från www.cuminas.jp)

- Klicka också på raden *Visa/Dölj info*. Då får du upp en informationsruta med kartbladets alla uppgifter.

Notera att det finns två bilder i denna kartakt (1/2)! Den andra är samma karta men utklippt ur sin "pappersversion". I texten ovanför kartan framgår bladets identitet: 8F LINKÖPING 4i BLÄSTAD där 8F LINKÖPING är storrutans nummer och namn och 4i BLÄSTAD är kartbladets/delrutans nummer och namn.

- Rulla ner till bildens underkant och zooma in kartans nedre vänstra hörn.

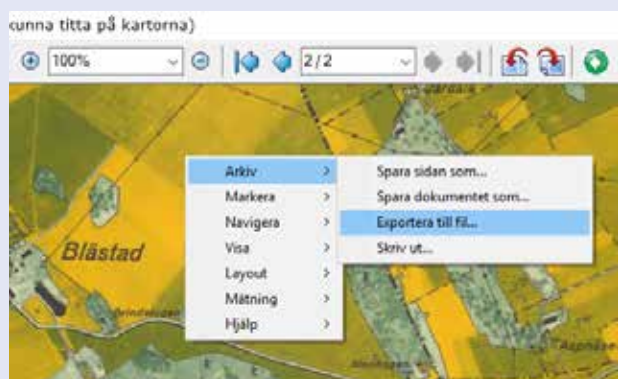
Här hittar du bildens läge för detta hörn. Siffrorna 6470, 1490 avser koordinaterna i RT38 och anges i km. RT38 är föregångaren till RT90 som används i Disgen. Skillnaden i koordinatangivelserna mellan dessa system är som störst 5 meter, så vi kan utan större betänkligheter använda dessa lägesuppgifter vid placeringen i Disgen. Eftersom kartbladet på papper är 50x50 cm och skalan är 1:10 000 så är avståndet mellan hörnen 5 km. Alltså får vi lätt fram koordinaterna för de övriga hörnen genom att lägga till 5 km = 5 000 m i vardera riktningen. För de kartor i Norrland som är i skalan 1:20 000 får vi istället lägga till 10 km.

anvisningar

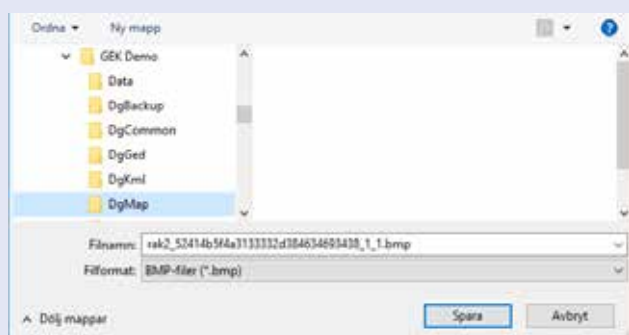
2

Spara kartblad

- Plocka fram sida 2 genom att klicka på högerpilen. 2/2 visas nu i rutan mellan pilarna. Ibland kan bladen ligga i omvänd ordning.
- Högerklicka och välj *Arkiv* och sedan *Exportera till fil...*

Om den renklippta sidan saknas (eller om den andra kartbilden är bättre i någon bemärkelse), får du istället spara den andra sidan och därefter beskära denna i ett bildredigeringsprogram innan du fortsätter med nästa steg. Spara-dialogen visas med ett långt och kryptiskt filnamn i filformatet bmp. Bmp är det enda formatet du kan välja i denna dialog.

- Leta upp Disgens datamapp, DgMap, som destination. Datamappens adress ser du nederst till höger i Disgens statusrad.
- Fyll i nytt filnamn som tydligare anger kartbladets fullständiga identitet: GEK_E08F4i_Blastad_1947 och tryck Spara. Filen som skapas blir 71.5 MB stor. Nu har du sparat kartbladet och gjort halva jobbet!

Bohuslän och Gotland

Kartbilder för Bohuslän och Gotland finns också från 1930-talet. De är "gradkartor" och därmed inte georefererade till RT38, vilket betyder att de först måste georefereras på samma sätt som vi gjort med Häradsekonomiska kartorna för att passa Disgen. Detta kommer Dis kartgrupp att påbörja under 2017.

Krångligt filnamn?

Skulle du vilja dela med dig av de kartblad du sparat till Dis och andra Disgen-användare är det viktigt att bladets kompletta identitet kan avläsas i namnet.

För GEK bör man inkludera: typ av karta, länsbokstav, identitet för storruta med 2-siffrigt nummer och en stor bokstav, identitet för delruta med 1-siffrigt nummer och liten bokstav, bladnamn (med aao för åäö) och årtal.

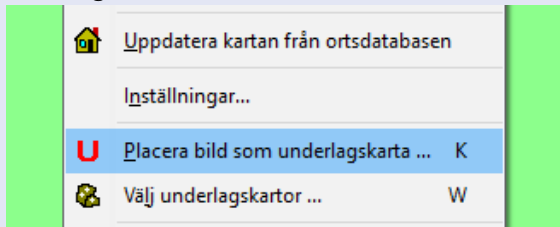
Storrutans namn (i detta fall Linköping) utelämnar vi och använder endast då vi skapar kartpaket med flera kartor inom en och samma storruta.

Stor bildfil

Den sparade kartbilden är lite stor för att vara användarvänlig tillsammans med flera andra samtida kartblad i Disgen. Kartgruppen kommer därför att ta fram ett verktyg som klipper ner dessa kartor och gör Disgen lite snabbare. Se Dis hemsida för information om detta.

Placera kartbild i Disgen

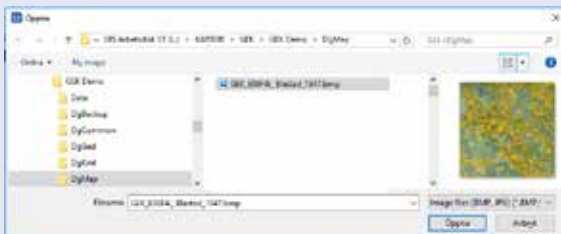
- a. Högerklicka i kartfönstret och välj *Placera bild som underlagskarta...*

Nu ser du en placeringsdialog i kartfönstrets nederkant.

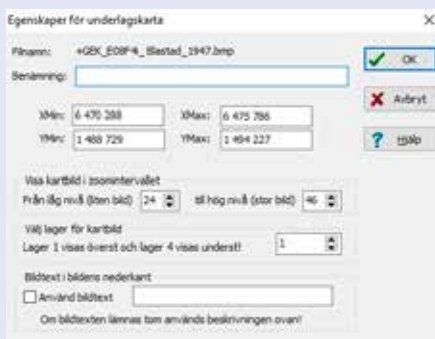

- b. Klicka på *Hämta* i placeringsdialogen, leta upp kartfilen, markera den och klicka på *Öppna*.

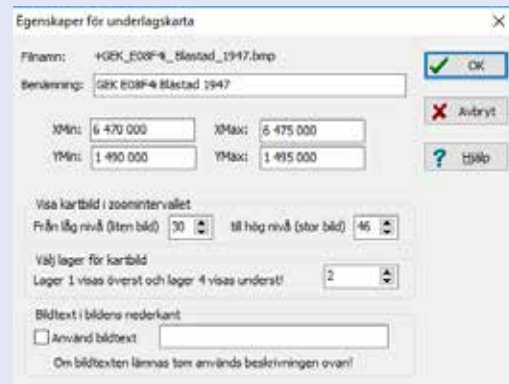
Kartan visas i kartfönstret. Läget den fått spelar ingen roll. Det justerar vi i nästa moment.

- c. Klicka på knappen *Spara* i placeringsdialogen. Dialogen för *Egenskaper för underlagskarta* visas.

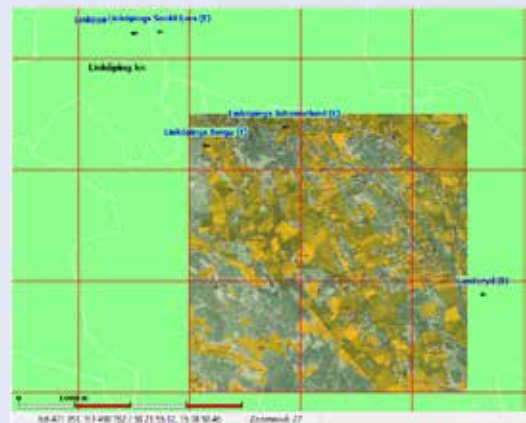
Bildfilens namn visas överst i Dialogrutan. (+-tecknet indikerar att filen ligger i DgMap). Koordinaterna anges i rutorna under *Benämning*. De värden som syns är de som kartbilden tilldelades när den hämtades.

- d. Fyll i nya metadata, det vill säga egenskaper för kartbladet:

- Benämning på kartbladet. Använd filnamnet med mellanslag istället för "-" och med utelämnade äö. Här blir det alltså *GEK E08F4i Blastad 1947*
- Koordinater, de som syns i kartbladets nedre vänstra hörn, i XMin och YMin. Fyll på med 3 nollor. Fyll i XMax och YMax med motsvarande minvärden med tillägget + 5 000 m. (För de kartbilder i norra Sverige som har skalan 1:20 000 får du istället lägga till 10 km = 10 000 till respektive koordinatvärde.)
- Zoomintervallet föreslås vara 30–46 och lager föreslås till 3.

- e. Klicka på *OK*. Nu hamnar kartbladet på rätt plats.

(i bilden har rutnätet slagits på och nedre zoomgräns satts till 27 för att visa bildens läge i utzoomat läge).

Med dessa enkla handgrepp har du nu lagrat den gamla ekonomiska kartan på sin plats i Disgen!

OBS: När du gör en utskrift med en bild från kartan skall du förstås ange "Källa Lantmäteriet".

Grattis! Nu har du blivit KARTEKPER! Konstigare var det inte. ☐

DNA-krönika

DET HAR skett en del förändringar på Family Tree DNAs webbplats de senaste månaderna och fler väntas. En del av de senaste förändringarna har inte varit så uppskattade av användarna.

Jag hade just insett värdet av att få en snabb överblick över vilka personer jag hittat släktskapet till och börjat fylla i känt släktskap i min träfflista för FamilyFinder när den kolumnen togs bort. Nu måste man istället koppla ihop den personens hela släktlinje med sitt eget släkktred för att se att man hittat ett släktskap. Det verkar vara lätt att göra fel och innebär mycket extra arbete.

Hur dina träffars släkttred visas har även ändrats. Det är färre generationer som först visas vilket gör att träden laddas snabbare, något som tidigare var ett stort problem. Men nu syns inte platsnamn på översikten, en viktig detalj för att snabbare kunna hitta var en eventuell koppling kan finnas. DNArboretum känns som ett än viktigare komplement till FTDNA:s trädvisning för att man ska kunna söka gemensamma anor på ett vettigt sätt.

I november släpptes ett nytt sätt att analysera sitt autosomala DNA på hos Family Tree DNA. Det kallas ancientOrigins, forntida ursprung. Man får se hur många procent DNA man har gemensamt med

jägare-samlare (Hunter-Gatherers), tidiga jordbrukare (Early Farmers) och bronsåldersinvandrare (Metal Age Invaders). Ens DNA jämförs med DNA från olika arkeologiska fynd i Europa. Resultatet tillför inget till släktforskningen men denna kuriosainformation kan vara lite rolig ändå.

Kom ihåg att man kan exportera sina DNA-träffar till en Excel-fil och även använda Excel i sin DNA-släktforskning. Man får en bra överblick över sina släktingar och kan till exempel färgkoda vissa personer eller grupper som man arbetar med eller har hittat någon speciell koppling till. Det är ju även enkelt att lägga till kolumner, till exempel för att skriva in hur man är släkt.

En annan fördel med att jobba i Excel är att det är enkelt att söka i och sortera informationen. Om man till exempel sorterar mejladresserna i bokstavsordning kan man lätt se vilka som är kopplade till flera kit. Det kan vara bra att veta när man letar efter släkttred eftersom den som administrerar testresultaten kanske bara har lagt upp ett släkttred för en av de testade personerna och inte för de andra testade släktingarna. ▣

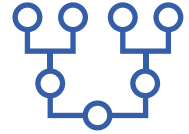
Tips!
Family Tree DNAs julrea pågår fram till årsskiftet. Läs mer på www.familyreedna.com

Exempel på hur resultatet för ancientOrigins kan se ut.

DISGEN 2016

- med möjlighet att registrera olika familjerelationer (både adoptivföräldrar och biologiska föräldrar)
- med möjlighet att registrera samkönade relationer
- med nya funktioner som hjälper dig att hålla ordning på både släkten och forskningen

Uppdatera till Disgen 2016!
www.dis.se/disgen

Insändare

Efterlysning

Jag söker Per Andersson, född 29 januari 1872 i Näsrum, Kristianstad län.

Han emigrerade till Amerika, och kom till Ellis Island den 30 april 1892, med Thingvalla linjens fartyg Hekla 2. I Ellis Island databas hittar man Per i passagerarmanifestet för denna ankomst, på rad 0508. Som destination angavs bara New York.

Jag har letat efter Per Andersson, eller (Peter Anderson,) i olika US Census, men inte kunnat få någon träff på honom. Tacksam för hjälp med att finna honom i Amerika. Var bosatte han sig, samt var och när dog han?

LEIF SVENSSON.
MEDLEM 41916

Insändare

Saknade foton

Jag forskar i släkten Stoopendaal. Wilhelm Henrik Stoopendaal invandrade från Nederländerna på 1840-talet och gifte sig med Charlotta Amalia Perl från Skövde. De fick 10 barn: 5 pojkar och 5 flickor. Jag saknar foton på samliga flickor, sonen Carl Victor samt båda föräldrarna. En son, Daniel, var gift med Jenny Nyström, en annan, Georg, var känd konstnär liksom hans son Mosse. En tredje son till Wilhelm var Ferdinand som studerade på konstakademin på 1870-talet. Carl Larsson och andra kända konstnärer studerade där samtidigt. Jag har jobbat hårt för att finna foton men misslyckats. Många släktingar utvandrade till Amerika och de flesta efterkommande är döda.

Kanske kan någon Dis-medlem hjälpa mig att hitta några bilder?

LEIF STOOPENDAHL
MEDLEM 27134

Förlovningskort 1884 på Daniel Stoopendaal och Jenny Nyström.

Insändare

Ang. "Källhänvisningar i Disgen 2016"

DISGEN ÄR ett fantastiskt släktforskningsprogram med stora möjligheter när det gäller att dokumentera källor och skapa källhänvisningar på ett effektivt sätt. Så börjar Michael Lundholm sin artikel om Disgen 2016 i Diskulogen 114. I nästa andetag sågar han källträdets uppbyggnad med "Kyrkoarkiv", "Mantalslängder" och "Domstolsarkiv"... Även ortsuppdelningen i län, kommuner och socknar kapar han jäms med fotknölnarna. Det han föreslår istället är att vi ska slå ihop allting som finns i Uppsala Landsarkiv i en enda mapp, och motsvarande för övriga landsarkiv. Oj, vilka mappar det skulle bli. Enbart Uppsala län innehåller över hundra socknar.

Jag håller med Michael om vikten av att notera källor på ett ordentligt och systematiskt sätt. Namngivandet av socknarna tillsammans med deras NAD-beteckningar är helt rätt och borde också finnas med i någon kommande uppdatering av Disgen. Att placera dem i en opersonlig mapp som heter Landsarkivet i Uppsala blir dock fel. Varför? Jo, vi släktforskar för att hitta våra rötter och våra rötter finns inte i Uppsala Landsarkiv. Där finns bara en del källmaterial.

Källa är nyckelordet. Det är källan som ska kritiseras eller vidimeras. Det

är källan jag åberopar som ska kunna styrka mitt påstående. I Disgen ser en källa ut som på bild 12 i Michaels artikel, även om den där blir kallad arkivhandling. Det är alltså med hjälp av den (och dess hänvisningar) som efterkommande forskare ska kunna finna vad jag stöder min forskning på. Det är där som det ska finnas tydligt angivet hur en ska finna rätt på källans fysiska existens. Det är därför som jag, sedan jag uppgraderade till nya Disgen 2016, ägnat tid åt att se till att alla källor verkligen är källor och inte grupper.

Det som gör Disgen så bra är att man kan gruppera sina socknar precis som man vill. För mig känns det naturligt att använda samma struktur i källträdet som i ortsträdet. På så sätt kan jag få samma typ av grupperingar när jag borrar mig ner till källorna, oavsett vilken typ av material jag söker efter.

Grupper skapar vi när antalet poster blir ohanterligt många. Ju fler poster, desto fler nivåer av grupper. Jag använder Ortsregistret som grund, för att få synergieffekter mellan orter och källor. Om jag ska leta efter orten Falun får jag leta ganska länge om jag ska hitta den i Uppsala. Om jag vet att Falun finns i Dalarna är det naturligt för mig att också placera det som rör Falun i en mapp som heter Falun och

som ligger under Dalarna. Utifrån en geografisk indelning kan jag således lätt hitta varje källa under varje typ av arkiv enligt följande:

Kyrkoarkiv/Uppsala län/Östhammars kommun/Alunda eller Mantalslängder/Uppsala län/Östhammars kommun/Alunda etc.

Och det bästa av allt, varje gruppering blir hanterbart stor och jag slipper en massa onödigt skrollande

Disgen är till för både nya oerfarna och rutinerade forskare. Kanske kan Michaels förslag fungera för de som är mycket rutinerade och har mycket gott geografiskt kunnande om ort- och sockennamn, men knappast för några andra.

Jag hoppas att Disgen även i fortsättningen kommer att vara ett släktforskningsprogram med stort utrymme att utformas efter den enskilde forskarens behov och önskemål.

Till sist

Tack Michael för en bra och informativ genomgång av notiser, hänvisningar och trädstrukturer i Disgen 2016.

BJÖRN WEIR
MEDLEM 40834

Insändare

Svar till Björn Weir

SYFTET MED min artikel framgår i det första stycket och det var att visa hur man i Disgen 2016 kan implementera den modell för utformningen av källhänvisningar som finns i min bok "Källkritik och källhänvisningar". Syftet var alltså inte att diskutera denna modell, varför jag kom fram till den eller möjliga alternativ. I artikeln i Diskulogen diskuteras egentligen bara aspekter av att implementera modellen i Disgens källträd. Den ståndpunkt jag framför i min bok om källhänvisningarnas utformning har generell tillämpning och är inte begränsad till hur källhänvisningarna kan utformas i Disgen 2016. I boken diskuteras också ett stort antal frågeställningar som det inte fanns anledning att gå in på i artikeln i Diskulogen. Björn Weirs insändare handlar dock främst om frågeställningar som behandlades i boken men inte i artikeln.

För de av Diskulogens läsare som inte har tillgång till min bok kan det därför vara en poäng att här kort sammanfatta min utgångspunkt med start i ett citat från historikern Rolf Torstendahl (Historisk tidskrift 125, sid. 214): "Om ett historiskt påstående skall vara empiriskt prövbart, måste grunderna för det anges (för skriftligt material förvaringsplats i arkiv och för annat material, intervjuer etc., var det finns återgivet) och tillvägagångssättet för att skapa påståendet också preciseras."

Den metod jag alltså rekommenderar i min bok för att ange "förvaringsplats i arkiv" är att man med de beteckningar som används i arkivväsendet anger arkivinstitution, arkiv och arkivhandlingens (källans) beteckning. Det kan man göra på olika sätt och jag diskuterar olika sätt att förkorta och förenkla källhänvisningar i boken. För mig är det då naturligt att jag som Disgen-användare använder samma hänvisningssystem i Disgen som utanför. Hur jag gör beskrivs i artikeln i Diskulogen.

Låt mig lite närmare motivera min ståndpunkt. Vi ska inte konstruera egna beteckningar och egna system som ingen annan använder för att ange var källan förvaras i arkiv. Min slutsats är att ju mer vi förkortar och förenklar, och ju mer vi avviker från de i arkivväsendet etablerade beteckningarna, desto mindre robusta kommer våra källhänvisningar att vara för tidens tand och desto svårare blir kommunikationen med andra släktforskare.

Eftersom det jag föreslår i princip är en del av en etablerad standard, även om jag personligen använder en större detaljnivå i källhänvisningen än vad många andra anser vara nödvändigt, så uppstår inget problem när jag ska kommunicera mina forskningsresultat med andra forskare.

Björn Weir föreslår istället en ortbaserad struktur: "För mig känns det naturligt att använda samma struktur i källträdet som i ortsträdet". Ja, det

kan man ju kanske tycka vara rimligt vid en första anblick. Låt mig först bortse från den Disgen-specifika kontexten. Jag tror att skälet till detta att många släktforskare i konstruktionen av sina tankeramar kring källhänvisningar gärna utgår ifrån kyrkoarkiven är att det är med dessa källor vi börjar vår släktforskning och att det här finns ett närmast ett-till-ett förhållande mellan kyrkoarkivet och den geografiska enheten socknen/församlingen då dessa av arkivväsendet behandlas som arkivbildare. Det är därför lätt att se sambandet mellan kyrkoarkivet och socknen som geografiskt begrepp och därför också lätt att förledas tro att detta förhållande kan generaliseras till andra arkiv.

För mig är det dock närmast obegripligt att man kan förespråka en modell för källhänvisningar som är baserad på vilken geografisk ort källan i någon mening en gång kom ifrån och som samtidigt undviker att berätta var källan förvaras. Framförallt står det i skarp kontrast till Torstendahls krav att källans lokalisering ska beskrivas för att forskningen ska vara empiriskt prövbar. Observera att jag här alltså inte tänker på att arkivväsendet självt ibland för in geografiska bestämningar i arkivnamnen, i vilket fall vi förstås använder den.

Kopplingen mellan socknen som geografisk enhet och kyrkoarkivet är alltså inte generaliserbar till andra arkiv. Den moderne släktforskarens

källmaterial utanför kyrkoarkiven låter sig nämligen inte inordnas i en sockenstruktur. Låt mig exemplifiera med mantalslängderna eftersom dessa förekommer som exempel i Björn Weirs insändare. Oavsett vilket exemplar man använder av mantalslängderna (Riksarkivets, landskontorens eller häradskrivarens) omfattar varje arkivhandling (mantalslängd) i normalfallet ett stort antal härader och socknar. Det är oklart hur den av Björn Weir föreslagna modellen skulle tillämpas för mantalslängderna i Disgens källträd. Bara detta är ett problem eftersom olika Disgen-användare som kommer försöka använda den kommer att göra olika.

Ett alternativ är att källan förs in bara för en gång i källträdets geografiska struktur. Man utnyttjar då fördelen med Disgens källträd genom att den befintliga informationen ska återanvändas när nya citat kopplas till källan. Men var ska den föras in i den geografiska strukturen? Olika användare kommer att lägga samma källa på olika geografiska platser.

Ett annat alternativ är att lägga in mantalslängder för enskilda socknar som källor i Disgen. Problemet nu blir att identiteten mellan arkivhandlingen och källan försvinner. Detta gäller förstås rent begreppsligt men även i Disgen försvinner kopplingen vilket också innebär en ökad arbetsbörda eftersom samma arkivhandling måste läggas in som källa i källträdets flera

gångar. En av de stora fördelarna med Disgens källträd utnyttjas då inte.

Problemen slutar dock inte här. Det arkiv för mantalslängder som finns i Riksarkivet ("Mantalslängder 1642-1820") är uppbyggt för en historisk länsorganisation där varje ingående län har en separat nummerserie. Eftersom länsorganisationen var flytande kunde socknar "byta" län när länens omfattning ändrades. Exempelvis har Salem, som idag tillhör Stockholms län, historiskt tillhört Uppsala län (under tre olika tidsperioder), men även Södermanlands län. Man skulle då med den föreslagna modellen få källhänvisningar som heter något med "Uppsala län" och "Södermanlands län" under en grupp som heter "Stockholms län". Liknande problem finns med landskontorens och häradskrivarnas exemplar av mantalslängder.

Annat källmaterial från andra förvaltningsorganisationer har använt helt andra administrativa/geografiska indelningar eller inga alls. Hur ska man till exempel hantera häradsrätternas arkiv? De låter sig inte inordnas i den hierarkiskt underliggande sockennivån. Hur ska man hantera arkiv som inte alls tillkommit på ursprungsprincipens grund som till exempel Riksarkivets ämnessamlingar?

Det är svårt att se att en geografiskt bestämd princip skulle kunna tillämpas enhetligt och konsekvent utanför kyrkoarkiven. I själva verket skapas

på detta sätt ett fullständigt ogenomträngligt system vars specifika utformning kommer att bero på den enskilde släktforskarens tillämpning av det. Olika personer kommer att göra olika med kommunikationsproblem mellan släktforskare som följd.

Det sätt att utforma källhänvisningar som jag förespråkar använder de termer och begrepp som arkivväsendet självt använder för att beskriva var källorna hittas. Modellen fungerar principiellt även för källor utanför arkivväsendet. Den fungerar i forskningsprocessen när man kanske för anteckningar i en (möjlig digital) anteckningsbok, när man publicerar sina resultat på hemsidor, i artiklar och böcker, den fungerar i Disgens källträd. Den är begriplig för andra släktforskare.

MICHAEL LUNDHOLM
MEDLEM 18878

LÄS MER

Handboken "Källkritik och källhänvisningar" säljs i Dis webbshop, shop.dis.se, för 230 kr plus porto.

Skånska bokmässan

SKÅNSKA BOKMÄSSAN gick av stapeln i Lund lördagen den 15 oktober. Den hölls i Arkivcentrum Syds lokaler. Temat för dagen var hembygdsböcker och bokutgivning. Arrangörer var Skånes hembygdsförbund och Författarcentrum Syd. Jag åkte ner från Huskvarna och det är jag glad för. Dagen blev givande för mig då jag försöker knäpa ihop en släktbok.

Det fanns bord med intressant material från foajén, förbi hörsalen och in i ett stort angränsande rum. Många visade upp sina föreningars material. Enskilda författare sålde sina böcker. Förlag och tryckerier visade upp vad de hade att erbjuda.

I hörsalen var det aktivitet hela tiden. Fyra föredrag på en halvtimme och Speakers Corner med 7 minuter långa anföranden där man pratade om ett ämne, ofta relaterat till den bok man skrivit. I lokalen fanns också en musiker som försynt satte några ackord när det var en minut kvar av föredragstiden.

Tryck

Fler sätt att trycka ger nya möjligheter, hette ett föredrag av Pontus Erlandsson från Exakta print i Malmö. Han påtalade att tryckerierna i dag har en viktig rådgivande roll. Man ska tidigt

ta kontakt för att pröva sina tankar. Vilket format ska jag ha? Vilket trycksätt? Hur ska den grafiska utformningen se ut?

Vad gäller trycksätt så är digitalt tryck kostnadseffektivt i korta serier, det ger bra kvalitet och det kan produceras och levereras direkt. En finess är att man kan personifiera det man trycker, det vill säga varje exemplar kan få ett unikt namn om man vill ge det till en speciell mottagare.

Offsettryck är kostnadseffektivt i medelstora och stora volymer. Var gränsen går är svårt att säga. Kvaliteten är mycket bra. Trycket kräver 1–3 dagars torktid. Det finns ett mycket stort utbud av papper medan möjligheterna till personifiering är begränsade.

Pontus har kommit fram till att det är läsarens egna upplevelser som avgör vilken tryckform man väljer. En lite rolig kommentar var: ”Tryckta böcker äger du och de fungerar hela livet. Tror du verkligen dina e-böcker kommer fungera på Ipad 28 eller i dina VR-glasögon om 30 år?” Så tidsperspektivet är nog bra att ha med sig när man väljer media.

Form och tryck

Eva Brumark, som är grafisk formgivare, beskrev hur man kan tänka och vilka val man kan göra när man ska ut-

forma en trycksak. Hennes inledande ord är värda att ta till sig. ”Utan grafisk design hittar man inte till innehållet. Det är viktigt att tänka på de vita ytorna också, inte bara på texten”.

Vilket format man ska välja beror på vilket intryck man vill göra, vilken målgrupp man vänder sig till och hur det tryckta ska distribueras. En medlemstidning som normalt skickas i kuvert via posten måste gå ner i ett standardkuvert.

Valet av papper är viktigt. Hur ska publikationen användas? Utomhus, i köket eller i knäet i en stund av njutningsfull läsning? Bindningen är också viktig. En kokbok ska till exempel kunna falla upp på bordet utan att sidorna vänder sig själva.

Eva nämnde också bilder. Upplösningen på bilder till tryck ska vara 300 dpi – inte mindre. De färger man ser på skärmen är inte de man får när boken trycks. För att få den överensstämmelsen krävs mycket jobb med kalibreringar som få har kunskap om. Men det kan man få hjälp med av en grafiker.

Hon rekommenderade att man skaffar sig en bra skanner. De är inte så dyra idag och det är värt pengarna. På köpet får man ofta ett bra bildbehandlingsprogram så att man kan radda gamla bilder. Man ska dock vara

Siv Liljeqvist säljer sin bok "Pålsjö förr och nu - från fiskeläge till gräddhytta".

försiktig och inte peta för mycket. Om bilden är gammal och nött kan den få vara det. Men skador som revor går att redigera bort.

Eva påtalade att en lagom textstorlek för brödtext i tryck är 9–10 punkter, inte större. När det gäller typsnitt så ska man göra ett aktivt val. Även typsnittet förmedlar något. Hon tipsade om att Google har en stor uppsättning fonter som är gratis. Du hittar dem på <https://fonts.google.com>. De är tänkta för webben men går ofta utmärkt att använda för tryck också.

När det gäller layouten rekommenderar hon marginaler och luft. Hellre några få stora bilder än många små. Även spaltbredden är viktig för läsbarheten. Är det för brett blir det jobbigt att läsa.

På marknaden idag finns egentligen bara ett bra verktyg för att göra böcker, tidningar och broschyrer och det är Adobe Indesign, menar Eva. Det är dyrt men kan hyras per månad från www.adobe.se

Officeprogrammen är begränsade. Antingen fungerar de för text eller för bild. Som verktyg för att skriva en bok räcker de inte långt. Vill du ha kontroll och göra det mesta själv så är det Adobe Indesign som krävs om inte en grafiker ska göra hela redigeringsarbetet. På webben finns många kurser

och instruktioner för hur man använder Indesign. På www.moderskeppet.se finns många distanskurser, och en del är gratis.

Medlemstidning

Från medlemskap till tidskrift - att våga prova nya vägar. Redaktören för tidskriften Österlent berättade om föreningens långa historia. Vi fick följa föreningens väg under hundra år, från att medlemstidningen blev det bärande för att hålla kvar medlemmarna när föreningen gått i konkurs, via att den stötte bort medlemmarna till att den blev en tidskrift som gjorde att medlemmarna kom tillbaka när föreningen ombildades för tredje gången. Intressant och tankvärt om vad en medlemstidning kan betyda för en förening.

Bok

Hur ska en källförteckning se ut? Sverker Oredsson, professor i historia vid Lunds universitet, berättade om en bok han håller på att skriva om en gammal liberal politiker som fallit bort ur historien. Den bygger på mycket källforskning och intervjuer. "Tänk själv och visa hur du kommit fram till det" är Sverkers grundtes när man ska göra en källförteckning. Syftet med källförteckningen är att nå-

gon annan ska kunna kontrollera var du hittat materialet. Ta bara med de källor du använt. Årtal ska alltid finnas med för tryckta källor. Är en bok tryckt i Sverige behöver inte tryckeriet anges eftersom det då finns kopior på våra arkivinstitutioner. Är den tryckt utomlands måste tryckeriet tas med. Dela på tryckta och otryckta källor. Intervjuer med en person som inte vill ha med sitt namn kan användas men ger alltid mindre tyngd. Det går bra att hänvisa till e-post bara man talar om var den finns. Webb-sidor går också bra att hänvisa till men försök att också hitta personen, författaren eller organisationen bakom. Webbplatsen kan ju försvinna. Att ange datum är extra viktigt när det gäller information från internet.

Professorn berörde också hur man skriver när man relaterar till andra personers åsikter och omdömen. Man ska stå för sina egna omdömen, inte krypa, och man ska tala klarspråk. Man ska också göra rättvisa åt de som tidigare har skildrat det man beskriver, på ett hederligt sätt lyfta fram dem och sedan lägga sina egna värderingar. Han avslutade med orden "Författa är en moralisk syssla när man skriver om människor". ▣

Läs mer i [Diskulogen nr 83](#).

Disgens ortträd

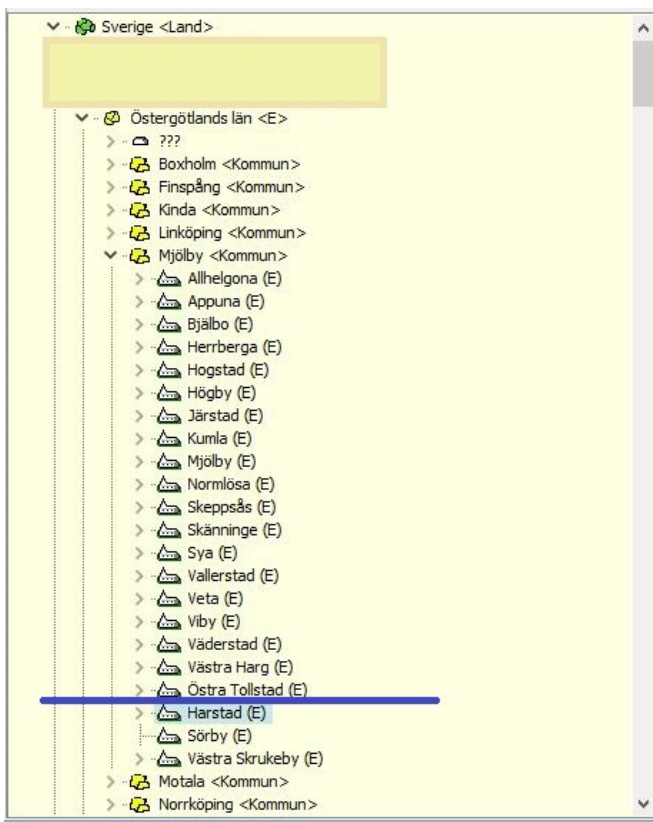

Bild 1. Lista över församlingar.

Bild 2. Utdrag från "Sveriges församlingar genom tiderna".

ORTERNA SOM sedan 1996 är med i leveransen i Disgen är strukturerade i en hierarki bestående av land (Sverige), län, kommun och socken/församling. Den lägsta nivån i strukturen bygger på Skatteförvaltningens bok "Sveriges församlingar genom tiderna", från 1989, som för övrigt även finns i digital form på Skatteverkets webbplats, www.skatteverket.se > Privat > Folkbokföring > Att vara folkbokförd > Folkbokföringens historia > Sveriges församlingar genom tiderna.

Det finns flera olika typer av församlingar, som till exempel militärförsamlingar, nationella stadsförsamlingar, hospitalförsamlingar, slotts- och fängelseförsamlingar och främmande trosbekännare församlingar (till exempel judiska) som är exempel på icke-territoriella församlingar. Kyrkobokföringsdistrikt (kbdf) var en församlingsdel som i vissa fall jämfördes med en församling.

Det är bara församlingarna som fanns 1989 som har en geografisk utbredning (koordinater finns) och därför kan komma till glädje i Disgens kartfunktion. Du känner också igen dem på att de har en sexsiffrig RSV-kod som inte slutar på noll, i ortens beskrivning.

Du kan normalt också se i listan över församlingar att den alfabetiska ordningen bryts. I bild 1 finns ett streck mellan de befintliga respektive historiska församlingarna. Östra Tollstad fanns som församling 1989 medan Harstad gick upp i Väderstad 1892.

Bild 2 visar hur det kan se ut i boken "Sveriges församlingar genom tiderna". De första raderna visar hur "släktskapet" mellan socknarna/församlingarna Borås, Borås Caroli, Torpa och Borås Gustav Adolf ser ut.

Utländska orter

Det förekommer lite olika bra förslag på hur man ska lägga in utländska orter i ortsdatabasen. De rekommendationer som står i Disgens inbyggda hjälp utgår från den hierarkiska strukturen som finns för Sverige och vad den innebär vid registrering av egna orter och vid utskrifter. Se bild 3.

Under delstaten ska sedan alla County finnas. När du registrerar en ort i ett County föreslås ett namn för utskrift utan att du själv måste skriva så mycket. Samtidigt som delar av hierarkin undertrycks i förslaget i fältet "Namn i översikten". Således kommer inte Övriga länder, Världsdelar och Nordamerika med i förslaget. Se exempel i bild 4.

LÄS MER

Om orter
www.dis.se/orter

Inmatningstips för bland annat orter
www.dis.se/tips-namninmatning

I utskrifter kommer orten att presenteras som du valt i fältet "Namn i översikten". Se ansedels-exempel i bild 5.

Hantera olika situationer

Ett hierarkiskt ortsträd går inte enkelt att ordna så att det speglar förändringar över tiden. Låt mig ta ett exempel.

1. Fiskebäcks by låg i Fiskebäck socken fram till 1780 då församlingen gick upp i Habo socken.
2. Fiskebäcks by kom från 1863 att tillhöra Habo kommun som var likställt med Habo församling.
3. I samband med kommunreformen 1952 kom Habo landskommun att omfatta fler församlingar.
4. I samband med nästa kommunreform, 1971, ombildades Habo landskommun till Habo kommun.
5. Hittills hade Fiskebäcks by tillhört Skaraborgs län. Inför bildandet av Västra Götalands län 1998 överfördes Habo kommun från Skaraborgs län till Jönköpings län. Men observera att Habo kommun fortfarande ligger i Västergötland och inte i Småland!
6. Övergången till distriktsindelning 2016 påverkade inte Habo.

Om man ska var helt korrekt med hänsyn till den administrativa indelningen vid tidpunkten för en händelse så blir det komplicerat. Ovanstående exempel ger ändå inte så många kombinationer:

- Före 1780: Fiskebäck by, Fiskebäck (R)
- 1781–1997: Fiskebäck by, Habo (R)
- Efter 1998: Fiskebäck by, Habo (F)

Hur länsammanslagningarna som diskuteras för tillfället kommer att slå är inte klart men troligen blir det inte så komplicerat att hantera. Hittills har man inte diskuterat att dela något län.

De nya distrikten som har funnits i ett år utgör en ny geografisk indelning av Sverige. Indelningen utgår från den territoriella församlingsindelning som fanns den 31 december 1999 inför Svenska kyrkans frigörande från staten vid årsskiftet 1999/2000. Kyrkan skildes officiellt från staten 2000 och i och med den nya distriktsindelningen togs ytterligare ett steg. De allra flesta av de 2523 distrikten har behållit sina gamla församlingsnamn eller gränser.

Utmaningen för Dis de närmaste åren är att hitta en enkel, pragmatisk och smidig väg att hantera orter i de olika verktygen. □

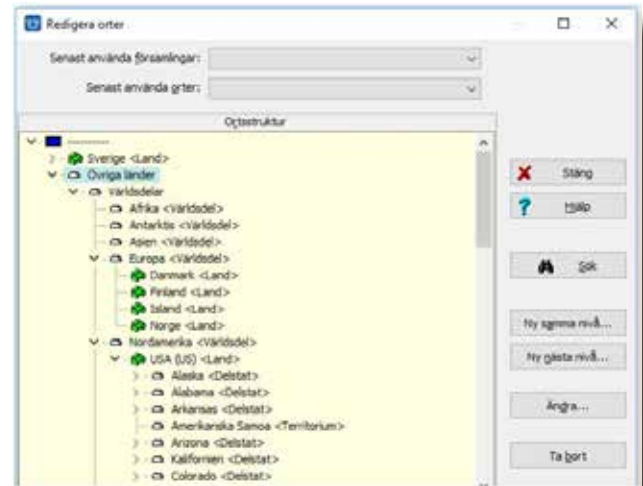

Bild 3. Utländska orter.

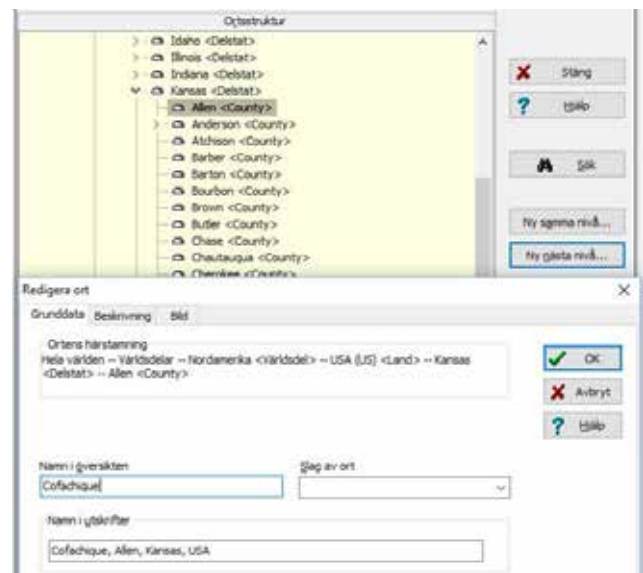

Bild 4. Namn i översikten.

2016-10-27

Anders Andersson.

Född 2016-10-27 i Cofachique, Allen, Kansas, USA (Fejk).

Levnadsbeskrivning

Bild 5. Ansedel med utländsk ort.

Enkät svar

Diskulogen

APRIL GJORDE vi en medlemsenkät om Diskulogen. Den skickades ut via e-post till 2000 medlemmar. 733 av er tog er tid att svara, vilket vi tackar för!

Vi sammanfattar här en del av resultatet. Du kan hitta en utförligare rapport på Dis webbplats, www.dis.se/diskulogen-enkat.

Hur viktig är Diskulogen?

Hur viktig är Diskulogen för ditt medlemskap i Dis? Tidningen är mycket viktig för 28% och ganska viktig för 59%, totalt 87%. De flesta som lämnat synpunkter anser att Diskulogen innehåller intressanta och aktuella artiklar. Några framför att den är viktig om man inte har möjlighet att gå på kurser eller träffar. Det framgår också att man föredrar en papperstidning framför att läsa den digitalt.

Närmare 30% hittar alltid något läsvärt i Diskulogen och 48% gör det ofta. Endast ca 3% hittar sällan eller aldrig något läsvärt. Drygt hälften sparar alltid sina Diskulogen. En procent kastar den oläst i soptunnan.

Innehåll

I de flesta fall (70–80%) anser svarsdeltagarna att det är lagom mycket av olika typer av artiklar i tidningen. Det man tycker att det kanske finns för lite av är artiklar om släktforskning, dels om metoder, källor och arkiv, dels om

tips och tricks (drygt 40%). Helheten anses bra, med många intressanta artiklar samt nyheter och uppdateringar. Det kom inte särskilt många negativa synpunkter här.

Vi frågade vad ni anser om tidningens layout, men svaren gäller ju den gamla layouten eftersom enkäten gick ut i våras. Den intresserade kan se mer i webbrapporten.

Digital eller analog tidning

Hur läser man tidningen? Tre fjärdedelar (75%) läser enbart papperstidningen och ca 22% läser ibland även den digitala versionen. Endast 3% läser oftast eller alltid den digitala versionen. Fördelen med papperstidning anser många är att man kan sitta och läsa bekvämt i en fåtölj eller ligga i sängen och läsa tidningen. Det är också en fördel att ha papperstidningen när man samtidigt vill testa något på datorn.

Pdf eller papper? Det är ändå 56% som kan tänka sig att få Diskulogen som pdf via e-post och dessutom ha den tillgänglig på hemsidan. Det är ungefär hälften som tycker att det är mycket eller ganska viktigt att få Diskulogen som papperstidning i brevlådan.

Andra tidningar

Drygt hälften (54%) läser andra släktforskartidningar utöver Diskulogen.

Av dessa läser 40% Släkthistoriskt Forum och 32% Släkthistoria. Det är 45% som läser Dis regionföreningars medlemstidningar och ungefär hälften läser medlemstidningar från andra släktforskarföreningar.

De flesta läser nyhetsbrevet. Nästan hälften läser det alltid (48%) och nästan lika stor andel skummar igenom det för att se om det innehåller något intressant.

Slutsatser

Vad har vi dragit för slutsatser i styrelsen med ledning av enkäten? Jo, vi kommer att erbjuda dem som vill att enbart få tidningen via webben. Det blir givetvis helt frivilligt, men troligen tycker många av er att pengarna kan användas bättre än till att trycka Diskulogen.

Innehållet i tidningen beror ju mycket på vad medlemmarna bidrar med, men vi noterar det önskemål vi uppfattar om mer material som handlar om släktforskning snarare än om teknik.

Nyhetsbrevet via epost kommer att utvecklas och få en ordentlig layout istället för den textversion som skickas ut idag. Även här är vi tacksamma för bidrag från medlemmar, till exempel kortare släktforskningstips och liknande.

GUNILLA KÄRRDAHL
DANIEL BERGLUND

Medlemsbutiken

DISGEN 2016

Nytt program 750 kr
Uppgradering 300 kr

Vill man köpa en uppdatering för 300 kr krävs oavbrutet medlemskap sedan förra köpet av Disgen. Saknas oavbrutet medlemskap måste man betala 750 kr för att uppdatera sig. Specialpris 150 kr om du köpt Disgen 8.2 under perioden 1 april 2015 till 30 juni 2015. Du får Disgen 2016 gratis om du köpte Disgen 8.2 efter 1 juli 2015.

Äldre nr av Diskulogen

- 1 mån av tillgång 30 kr/nr.

Medlemmar kan beställa från Dis via den nya webbshoppen på shop.dis.se. Vid frågor ring Dis kansli på telefon 013-149043. Porto tillkommer på här angivna priser. I webbshoppen kan du läsa mer om de olika produkterna!

SLÄKTFORSKARFÖRBUNDETS HANDBÖCKER

1. Emigrantforskning (Anna-Lena Hultman & Ted Rosvatt) 220 kr
2. Fader okänd (Elisabeth Reuterswärd) 220 kr
3. Släktforska med kartor (K-I Ångström & Björn Johansson) 220 kr
4. Soldatforska! (Lars Ericson Wolke) 230 kr
5. Smedforska! (Ulf Berggren) 220 kr
6. Vägen till dina rötter (Ewa Nilsson) 215 kr
7. Anor från landsvägen (Bo Lindwall) 225 kr
8. Mantalsforska (Magnus Bäckmark) 230 kr
9. Släktforska med DNA (Peter Sjölund) 220 kr
10. Domstolsforska (Claes Westling) 215 kr
11. Källkritik och källhänvisningar (Michael Lundholm) 230 kr
12. Samiska rötter 220 kr
13. Vallonska rötter 230 kr

NY UTGÅVA!

NYHET!

ANDRA BÖCKER

- Släktforskares lilla faktabok
Pris: 60 kr
- Släktforskning – vägen till din egen historia (Elisabeth Thorsell)
Pris: 220 kr

KARTOR OCH DATABASER

	kr/st
• Begravda i Sverige, version 2 (dvd)	500 kr
• Generalstabskarta Södra Verket (usb)	595 kr
• Häradsekonomisk karta Sverige (dvd)	250 kr
• Rotemannen 2 (dvd)	380 kr
• Svenska ortnamn (dvd)	200 kr
• Sveriges befolkning 1880, 1890, 1900, 1970, 1980 eller 1990 (dvd)	500 kr
• Sveriges befolkning 1910 (dvd)	530 kr
• Sveriges dödbok 1901–2013 (dvd/usb)	
	- dvd 495 kr
	- usb 545 kr
• Sveriges historiska stadskartor (dvd/usb)	
	- dvd 250 kr
	- usb 300 kr

NYHET!

KARTOR TILL DISGEN

- Generalstabskarta syd (dvd)
- Generalstabskarta nord (dvd)
- Häradsekonomiska kartan Östergötland (dvd)
- Häradsekonomiska kartan Västmanland (dvd)
- Häradsekonomiska kartan Örebro län och södra Dalarna (dvd)
- Häradsekonomiska kartan Värmland, norra delen (dvd)
- Häradsekonomiska kartan Värmland, södra delen (dvd)
- Häradsekonomiska kartan Stockholms län (dvd/usb)
- Häradsekonomiska kartan Uppsala län (usb)
- Häradsekonomiska kartan Södermanlands län (dvd/usb)
- Häradsekonomiska kartan Hallands län (usb)
- Häradsekonomiska kartan Malmöhus län (usb)
- Häradsekonomiska kartan Kristianstad län (usb)
- Häradsekonomiska kartan Norrbottens län (usb)
- Häradsekonomiska kartan Älvsborgs län (usb)
- Häradsekonomiska kartan Skaraborgs län (usb)
- Sockenkartan Västernorrlands län (usb)

NYHET!
NYHET!

Pris: 250 kr per dvd-skiva. 300 kr per usb.

Funktionärer

Faddrarna har talat om på vilket sätt de vill bli kontaktade. Den kontaktinformation som inte står inom parentes bör användas i första hand. Om det står dag eller kv efter ett telefonnummer vill faddern helst bli uppringd dagtid resp. kvällstid. Faddrarna är listade i postnummerordning.

Sedan förra numret har Stig Svensson, Flen (efter 19 år) slutat som Disgen-fadder och Rickard Samuelsson som Mac-fadder. Tack för era insatser! Nya Disbyt-ombud är Kent Hektor, Ystad och Ragnar Dyrland-Kristiansen, Bjärred.

Dis faddrar är en grupp erfarna medlemmar som på ideell basis åtagit sig att dela med sig av sina erfarenheter till andra medlemmar, via telefon och e-post. Det finns inga garantier för att dina problem blir lösta genom att du kontaktar en fadder, eller att du slipper datorrelaterade olyckor. Genom att kontakta en fadder har du förbundit dig

- att ha tagit en säkerhetskopiering innan samtalet (e-posten)
- att följa fadderns råd på egen risk
- att ha samtyckt till att faddern inte kan göras ansvarig på något sätt för eventuella fel, misstag, dataförluster eller annan skada.

Disgen/pc Sverige

Disgen/pc Sverige		Fadderlista i postnummerordning	
Stig Geber	Uttran	08-53030734	stig.geber@telia.com
Hans Peter Stülten	Nynäshamn	0707-828491	h-p.stuelten@outlook.com
Håkan René	Vällingby	0708-270131dag	hakan.rene@gmail.com
Carl-Göran Backgård	Åkersberga	076-3170127	cg@milstolpen.org
Per-Göran Olsson	Sollentuna	070-5116317	pghome57@gmail.com
Torgny Larsson	Malmö		t.larsson@tele2.se
Carl Strandberg	Malmö	040-232373	carl.strandberg@comhem.se
Bengt Kjällerström	Lund	(070-2703944)	bengt@kj2.se
Anders Larsson	Svedala	070-7470759	anders@dis-syd.se
Lena Ringbrant Ekelund	Klippan	0435-711060	l.re@telia.com
Benny Olsson	Kristianstad	044-331103	olsonbenny@hotmail.com
Arne Sörlöv	Tving	0721-505333	arne@sorlov.com
Staffan Knös	Ronneby	0705-951338	1338-sek@telia.com
Bo Lundgren	Kallinge	0457-24413	bo@elmedia.se
Christina Claeson	Göteborg	031-159538kv	ch_claesoni@hotmail.com
Tomas G H Johansson	Svenljunga	0325-13631kv	tomasgh@live.se
Hans Nyman	Sjömarken	033-254075	hansnyman@telia.com
Leif Berglund	Huskvarna	036-130797	leifbhva@gmail.com
Margareta Edqvist	Nässjö	0380-10629	margareta.edqvist@telia.com
Tommy Nilson	Eksjö	070-3031732	tommy@betoni.se
Börje Jönsson	Eksjö	070-8631217	borje.jn@gmail.com
Tor-Leif Björklund	Norrköping	0768-130387	torleif.bjorklund@telia.com
Torsten Ståhl	Norrköping	011-148066	totta.stahl@gmail.com
Elisabeth Molin	Hemse	0705-116292	elisabeth@imolin.se
Bengt Hammarström	Karlskoga	0586-36587	b.hammarstrom@telia.com
Jan Wallin	Örebro	(019-183830)	jan.wallin.orebro@telia.com
Claes Embäck	Gävle	026-192500	cou@tele2.se
Olle Olsson	Gävle	026-101376	olle.olsson@gavlenet.se
Staffan Bodén	Gnarp	070-5369583	hampus3249@gmail.com
Tony Rödin	Bollnäs	(0703-506304)	tony.rodin@gmail.com
Bodil Orremo	Frösön	070-5281816	bodil.orremo@gmail.com
Arne Bixo	Fränsta		arne.bixo.dis@telia.com
Örjan Öberg	Härnösand	0611-22188	orjan@baskkuru.se
Peter Johansson	Örnsköldsvik	070-5648859	peter.johansson-oer@telia.com
Lennart Näslund	Örnsköldsvik	076-8480114	lennart@hsn.nu
Tommy Jacobsson	Umeå	090-32493	tommy.umea@gmail.com
Laila Larsson	Ersmark	0910-720041	laila.tuva@outlook.com
Stefan Wennberg	Seskarö	0922-61315	stefan.wennberg@telia.com

Disgen/pc Finland

Max Forsén	Nämnäs	+358-405857158kv	mforsen@tawi.fi
Henrik Mangs	Vasa	+358-500268361kv	henrik.mangs@netikka.fi

Disgen/pc Norge

Knut Egil Hamre	Halden	+47-69176169	keh.disgen@gmail.com
Alf Christophersen	Songe	+47-37164209	alf.christophersen@medisin.uio.no

Disgen/Linux

Thomas Björk	Höör	0413-23458		tb@bytecode.se
Roy Johansson	Götene	0709-706170	0709-706170	roykleva@gotinet.com
Peter Landgren	Brunskog	0570-53021		peter.talken@telia.com

Mac

Kerstin Bjernevik	Kista	08-7511630		kerstin.bjernevik@bredband.net
Ulrica Landmark	Enebyberg	070-6655460		ulrica.landmark@gmail.com
Helge Olsson	Anderslöv	0410-20002	0708-583988	unahans@telia.com
Kerstin Olsson	Eslöv	0413-15697		kerstin@dissyd.se
Sven Olby	Västerås	021-20494		sven.olby@telia.com
Gunilla Hermander	Hudiksvall	0650-94188		macnilla@telia.com
Kerstin Farm	Matfors	070-1770111		kerstin@farm.se
Ulrica Landmark	Skellefteå	070-6655460		ulrica.landmark@gmail.com

Min Släkt/pc

Elinor Elmborg	Södertälje	08-55013205		jagelli@hotmail.se
Lotta Sörensen	Sölvesborg	0760-141262		lotta.1957@gmail.com
Kjell Croné	Göteborg	031-159538kv		kjell.crone@home.se
Annelie Lindgren Kedehag	Mölnlycke	0739-778388		petared@gmail.com
Bo Svartholm	Frösön	063-44286		bo.svartholm@gmail.com

Holger/pc

Sven Olof Åkerlund	Huddinge	(070-5112847)		sven.olof.akerlund@gmail.com
Kenneth Mörk	Sala	0224-77572	073-5428471	tenchen@spray.se

Karthantering

Lena Ringbrant Ekelund	Klippan	Klippan	0435-711060	l.re@telia.com
Tor-Leif Björklund	Norrköping	0768-130387		torleif.bjorklund@telia.com

Disbyt-ombud (Sverige)

Bernth Lindfors	Njurunda	060-31524		bernth.lindfors@telia.com
Carl-Olof Sahlin	Täby	08-7563314		carl-olof.sahlin@telia.com
Charlotte Börjesson	Västra Frölunda	031-478093		charlotte.borjesson@telia.com
Christer Thörn	Perstorp		0709-967687	christer@thoern.com
Donald Freij	Värnamo		0702-780885	donald@freij.se
Gunnar Bergstedt	Stockholm		0707-716906	sm0ald@comhem.se
Hans Vappula	Borås	033-150036		hans.vappula@gmail.com
Håkan Johansson	Västerås	021-22274	070-2224857	hakan.johansson.021@telia.com
Håkan Asmundsson	Linköping	013-154126		hakan@asmundsson.nu
Jerker Thorell	Uppsala	018-693620		jerker.thorell@telia.com
Kent Hektor	Ystad	0411-73205		kent.hektor@comhem.se
Kerstin Malm	Örebro	073-0429721		kegubi60@gmail.com
Ragnar Dyrlund-Kristiansen	Bjärred	070-6800992		dyrlund@telia.com
Rolf Eriksson	Vikingstad	013-81283	0723-628263	rolferiksson@brevet.se

Disbyt-ombud (Sverige & Finland)

Gunnar Bergstedt	Stockholm		0707-716906	sm0ald@comhem.se
------------------	-----------	--	-------------	------------------

Dis Arkiv

c/o Bo Kleve, Solhaga 7, 582 46 Linköping		013-104 204		dis_arkiv@dis.se
---	--	-------------	--	------------------

Ordförande

Daniel Berglund,

Hängestensvägen 38, 421 67 V. Frölunda,
031-443 143, 0705-244088
daniel.zz.berglund@gmail.com

Vice ordförande

Eva Dahlberg,

Brunngatan 28, 553 17 Jönköping,
036-169 857,
evad.forening@gmail.com

Sekreterare

Elisabeth Leek

Norra Notåsa,
573 73 Sunhultsbrunn, 0140-212 25,
elisabeth.leek@telia.com

Ekonomiansvarig

Tommy Nilson,

Backgatan 5, 575 35 Eksjö,
070-3031732,
tommy@betoni.se

Övriga ledamöter

Mats O Jansson

Månadsvägen 22 lgh 1201,
177 42 Järfälla, 08-58084137,
maja@cntw.com

Josefine Nilson

Brunstorpavägen 26 A,
561 36 Huskvarna, 036-145450,
josefine-nilson@swipnet.se

Gunilla Kärrdahl

Kristianstadsavägen 6, 280 60 Broby
044-46715, 0705-221957
gunilla@karrdahl.se

Bo Kleve

Solhaga 7, 582 46 Linköping,
013-104 204,
bok+dis@kleve.se

Karl-Ingvar Ångström

Hemmansvägen 87,
871 53 Härnösand, 0611-203 41,
karl-ingvar.angstrom@telia.com

Claes Embäck

Yxbergsvägen 7, 804 25 Gävle
026-192500, 0735-808972
CoU@tele2.se

Christina Claeson

Odinsgatan 20 B, 411 03 Göteborg
031-159538
ch_claeson@hotmail.com

Valberedning

Sammankallande: **Jan Wallin,**
valberedning2016@dis.se

Avlidna Dis-medlemmar

5510	Tore Ruud, Jessheim	23683	Nils Hansen, Näveklarn
6721	Lennart Wällström, Helsingborg	23900	Nils Öfverström, Örebro
6967	Kjell Åbrink, Sollentuna	29096	Leif Hulthe, Jönköping
7499	Sven Johansson, Säfte	32270	Ann Arvidsson, Varberg
8253	Berit Palágyi, Varberg	34374	Göran Ahl, Fjällbacka
9297	Per Olof Cederberg, Nyhamnsläge	41767	Dag Kihlblom, Mjölby
16467	Gunnel Atterfelt, Göteborg	43891	Rein Carlson, Floda
16759	Göte Andersson, Skövde	47297	Bo Kjellander, Mantorp
18697	Jerker Lundström, Ljusdal	50636	Nils-Erik Hillenhage, Gustavsberg
20646	Kerstin Alfredsson, Varberg	51454	Gösta Wenell, Norrköping
22834	Göran André-Jönsson, Limhamn	52209	Jan Andreasson, Rävlanda
23108	Kjell Franzén, Alingsås		

SLÄKT

historiskt Forum

**BESTÄLL PÅ
NÄTET!**
WWW.GEALOGI.SE/
SHF-ERBJ-DIS

Självklart vill du också läsa Sveriges ledande tidning om släktforskning!
Smarta tips, spännande nyheter och reportage som hjälper dig att komma dina anor in
på livet – allt detta får du i Släkthistoriskt Forum.

Beställer du via nätet får du ett exemplar av *Släktforskarens lilla faktabok* på köpet.
Beställ på nätet: www.genealogi.se/shf-erbj-dis (Gäller inom Sverige, under 2016 eller så länge lagret räcker.
OBS! endast vid nyteckning av prenumeration)

Just nu!

Årsprenumeration plus
Släktforskarens lilla Faktabok
för endast 250 kr!

Tidningen för dig som släktforskar!

– Ges ut av Sveriges Släktforskarförbund

Regionföreningarna

NORD

c/o Linder, Burliden 7,
937 92 Burträsk,
070-2294804
ordf_nord@dis.se
Hemsida: www.dis-nord.se
Ordf: Anna Linder

Lördagen den 22 oktober bjöd Dis-Nord in medlemmar och övriga intresserade till en föreläsning om Lantmäteriets digitala kartor, på Framnäs folkhögskola.

Vi inledde med en presentation av Dis och Dis-Nord samt berättade att Dis-Nord fyllde 12 år den 23 oktober (dagen efter).

Före detta överlantmätare Bengt-Olov Käck presenterade innehållet i Lantmäteriets arkiv och hur digitaliseringen gick till. Han visade och berättade om vad som finns i Lantmäterimyndighetens arkiv, Lantmäteristyrelsens arkiv (LMS) och Rikets allmänna kartverks arkiv (RAK).

Bengt-Olov visade gamla kartor från Piteå och byar däromkring som storskiften, laga skiften samt visade hur man via internet kan gå in och söka i de olika arkiven.

Trettiosex mycket intresserade mötte upp till denna föreläsning och alla var mycket nöjda med dagen.

MITT

c/o Lilliesköld, Johannedalsv 150,
86337 Sundsvall,
060-155 030, ordf_mitt@dis.se
Hemsida: www.dis-mitt.se
Ordf: Rolf Lusth

Dis-Mitt startade den 15 november 1992 och har nu ca tusen medlemmar från i huvudsak Gävleborgs, Västernorrlands och Jämtlands län.

BERGSLAGEN

c/o Strömberg, Patentgatan 15 lgh 1103,
722 26 Västerås, 070-210 19 15
elsmarie.stromberg@dis-bergslagen.se
Hemsida: www.dis-bergslagen.se
Ordf: vakant

Dis-Bergslagen startades i november 1995 under namnet Dis-Aros och har Västmanland, Närke, Värmland, Södermanland, Uppland och Dalarna som sitt upptagningsområde. Vi är ca 1 600 medlemmar.

Vi hade två aktiviteter i Örebro under hösten:

Nybörjarkurs i Disgen 2016 baserad på Dis-Bergslagens grundkurskompendium samt en tematräff på Arkivcentrum, med Brage Lundström, på temat hur man kan göra släktböcker.

ÖST

Anderstorpsvägen 16,
171 54 Solna,
ordf_ost@dis.se
Hemsida: www.dis-ost.se
Vice ordf: Gunnar Bergstedt

Dis-Öst bildades hösten 1988 och har nu över 3 000 medlemmar från främst Stockholms och Uppsala län. Dis-Öst bedriver en omfattande ideell verksamhet med bland annat medlemsträffar, kurser, utflykter, utställningar samt arbete med medlemstidning och hemsida.

Vi träffas på onsdagskvällar, mellan klockan 18.00–21.00 i våra lokaler på Anderstorpsvägen 16 i Solna, se vidare i kalendariet på vår webbplats.

I nästa kolumn visas några axplock från vårt kalendarium för 2017.

JANUARI

- Onsdag 18: Hur kan Dis-Öst hjälpa dig i din släktforskning? Inför våren gör vi ett uppstartsmöte för nya och gamla medlemmar. Det finns möjligheter för medlemmar att diskutera föreningens inriktning och föreslå nya aktiviteter.
- Onsdag 25: Vad står det? En föreläsning om hur man tyder äldre handstil när man släktforskar. Vi kommer att få en inblick i framför allt 1700-talets texter.
- Fredag 27–söndag 29: Vinterforsk i Köping.

FEBRUARI

- Onsdag 1: En kungsskjuts i mitten av 1800-talet. Karin Hagelroth Renman berättar om en resa som kung Oscar I och två av hans söner gjorde år 1849. Vi får en inblick i planeringsarbetet och hur de kungliga togs emot på orterna utefter resvägen.
- Onsdag 8: Revskär – att leva på en ö. Föredrag med Maria Landin, som bygger på en bondedagbok skriven av en person bosatt på en ö i skärgården.
- Onsdag 15: Nya Disbyt. Jan-Åke Gestblom guidar oss genom nyheterna och svarar på frågor.
- Onsdag 22: Hammarbymordet och Ryssmorden – två brott i Upplands Väsby. Ola Söderström berättar för oss om Hammarbymordet och den rättegång som följde. Bo Lindman berättar och visar film om de märkliga, bestialiska Ryssmorden i Bollstanäs. De två mordgåtorna inträffade med sex års mellanrum i två socknar som gick upp i Upplands Väsby vid kommunreformen 1952.

MARS

- Onsdag 1: Barnmorskornas roll i samhället. Anna-Karin Westerlund berättar om barnmorskematerial i arkiven.

Åren 1688–1778 skulle barnmorskan under förlossningen förmana den ogifta kvinnan att berätta vem som var far till barnet. Från 1881 var barnmorskorna tvungna att föra dagböcker över alla barn födda i hemmet. Barnmorskedagböckerna finns för landsbygden i Provisialläkararkiven och för städerna i Stadsläkar- och Hälsovårdsnämndsarkiven.

- Onsdag 8: Joxåsen och Skottgården – vad kan ortnamnen berätta? Josefin Devine berättar om tolkning av ortnamn. I sitt föredrag kommer hon att belysa några olika aspekter av namnforskning; vikten av att granska de äldsta beläggen, förekomsten av personnamn i ortnamn och bildandet av så kallade folketymologier.
- Onsdag 15: Årsmöte i Huvudsta.

FILBYTER

c/o Föreningshuset
Fontänen, Västra vägen 32
582 28 Linköping,
070-282 4255, ordf_filbyter@dis.se
Hemsida: www.dis-filbyter.se
Ordf: Torbjörn Wahlström

Dis-Filbyter startades den 30 november 2006 med verksamhetsområdet Östergötland och södra Södermanland. Vi har idag drygt 1 200 medlemmar.

Som vi tidigare har informerat om i Diskulogen har Dis-Filbyter gjort en omorganisation efter förra årsmötet och i samband med flytten från Gamla Linköping och Dis kanslis lokaler.

För att fördela arbetet inom föreningen gjordes en uppdelning i olika verksamhetsgrupper. En av grupperna jobbar med medlemsfrågor och tanken är att ge medlemmar största möjliga nytta och glädje av sitt medlemskap.

Nu under första verksamhetsåret har gruppen aktivt kontaktat nya medlemmar och önskat dem välkomna med information om verksamheten i regionföreningen såsom adresser och öppettider i forskarstugor samt e-post och telefonnummer till kontaktpersonen på den ort där medlemmen bor.

Vi skickar födelsedagsgratulationer via e-post till de som fyller jämna år. I vår

forsarsal har vi varje dag en eller två handledare sedan tidigare men nu har vi även lagt till att man som medlem kan boka en personlig handledare under en eller två timmar under våra öppettider. Personlig handledare kan man även boka per telefon eller via e-post. Detta synliggörs bland annat i dokumentet Dis-Filbyters medlemsförmåner.

Ytterligare en nyhet som gruppen har tagit fram är att vi försöker propagera för att medlemmar skickar in Disbyt-utdrag. Varje månad dras slumpvis en vinnare.

Café-träff är ytterligare en nyhet som vi alldeles nyligen har genomfört för första gången. Denna typ av social samvaro skiljer sig lite från annan verksamhet på så sätt att de som kommer endast fikar och sitter och pratar och ger varandra tips eller berättar om något intressant de har hittat i sin forskning. Vi sitter i små grupper och alla blir sedda och hörda på ett socialt och trevligt sätt. Erfarna släktforskare finns med på träffen för att kunna svara på eventuella frågor. Den första träffen blev lyckad och det fanns önskemål om att fortsätta.

Nu i höst startar vi även en bokcirkel med fokus på historiska romaner som kan vara intressanta ur ett släktforskarperspektiv.

Detta är ett axplock av de tankar och idéer som gruppen formaliserat och sjösatt under gruppens första verksamhetsår och fler är på gång bara tiden finns.

Det största och viktigaste som vi har framför oss är att fira att Dis-Filbyter fyller 10 år och det ska vi göra med en trevlig fest med buffé, föreläsning och underhållning i Fontänens lokal dit alla medlemmar har blivit inbjudna.

HELÉN LINDQVIST

VÄST

c/o Amberntsson, Smaragdsgatan 25,
421 49 Västra Frölunda
ordf_vast@dis.se
Hemsida: www.dis-vast.o.se
Ordf: Ylva Amberntsson

Dis-Väst har haft en aktiv höst med demonstration av Disgen och medverkan på olika arrangemang. Vi har besökt Mellerud, Lyrestad, Borås, Oslo och anordnat ett antal kurser och aktiviteter i Göteborg. DNA är ett hett ämne, ett

föredrag av Peter Sjölund lockade ett stort antal besökare och några i Dis-Väst var även med på den efterföljande kursen som Peter höll. Temakvällar har vi också haft, med DNA och Digitalt museum. Ett intressant samarbetsprojekt med ett stort antal museer, där det går att söka på det material som finns inlagt digitalt. Många vackra föremål och bilder finns i databaserna. Nu ser vi fram emot en ny termin och nya spännande möten med många av våra medlemmar.

Vy över Göta Kanal.

SMÅLAND

c/o Nilson, Backgatan 5,
575 35 Eksjö
ordf_smaland@dis.se
Hemsida: www.dis-smaland.se
Ordf: Tommy Nilson

Dis-Smålands verksamhetsområde är Jönköpings, Kronobergs och Kalmar län och Öland. Dis-Småland bildades 1997 och antalet medlemmar är ca 1 000.

Vi har framför oss en höst med många aktiviteter. Disgen-kurser i Jönköping och Eksjö pågår för fullt. Intresset är stort och kurserna är i stort sett fulltecknade.

Temamöten om Disgen har genomförts och planeras på flera orter. Även här med stort intresse och engagemang. Vi ser ett behov av mer information om hur konvertering ska göras. Många upplever en osäkerhet om de gamla uppgifterna i Disgen 8.2 ska försvinna. Det finns också en del som hittar felaktigheter i sin gamla databas vilket ju är positivt.

Medlemstappet hos Dis-Småland innebär att vi nu ligger under 1000-gränsen och därmed tappar ett av våra tre ombud till Släktforskarförbundets årsstämma. Vi försöker analysera hur vi bäst kan öka intresset för Dis och Dis-Småland samt vilka målgrupper vi bör vända oss till. Redan nu har vi flera utbildare i släktforskning för nybörjare, som också visar fördelarna med Dis och Disgen. Vi har ett bra samarbete med flera lokala släktforskarföreningar där vi informerar medlemmarna om vår verksamhet. Denna typ av aktiviteter har pågått under flera år, men det räcker inte för att vi ska kunna värva nya medlemmar. De som inte längre vill vara med i Dis-Småland är i regel medlemmar som har "giltiga skäl", alltså inte sådana som är missnöjda med sitt medlemskap. En viktig fråga som vi diskuterar är hur vi ska nå fram till en yngre publik. Vi tror att detta bara kan ske genom att

visa på hur man enkelt kan släktforska på nätet och hur man kan använda nätbaserade tjänster. Alltså, ett önskemål om webbtjänster och mobilappar.

2017 hålls Dis årsmöte hos 20-årsjubilerande Dis-Småland. Vår planering har börjat och vi ska försöka visa upp den gamla trästaden Eksjö från sin bästa sida, trots att årstiden kanske inte blir den optimala.

TOMMY NILSSON

SYD

Porfyrvägen 20,
224 78 Lund,
ordf_sydd@dis.se
Hemsida: www.dis-syd.se
Ordf: Jan Nilsson

Lördagen den 29 oktober åkte 25 medlemmar från Dis Syd över sundet till Helsingør. Släktforskar dagen var ett samarrangemang mellan Dis-Helsingør och Dis Syd. Det var lika många deltagare från båda sidorna av sundet. Vi höll till i Slægt & Datas lokal på Svingelpport i Helsingør, som låg på bekvämt promenadavstånd från färjeläget.

Vi hälsades välkomna av ordföranden för Slægt & Data Dis-Helsingør, Jørgen Petersen, som berättade om hur dagen var upplagd. Han utgick från att deltagarna letade efter släktingar på båda sidor om sundet och att de flesta svenska

deltagarna var intresserade av hur man släktforskar i Danmark och omvänt.

Om släktforskning i Danmark informerade arkivarien från Danmarks Riksarkiv, Jørgen Mikkelsen. Han berättade om källor till släktforskning i Danmark och efter avbrott för kaffe med "dejlige danske wienerbrød", fortsatte han att visa möjligheter att söka efter svenskar i Danmark med hjälp av olika register, som till exempel kyrkoarkiv som till skillnad från i Sverige är tillgängliga gratis.

Till frukost serverades "two stykker smørrebrød med øl eller vand, dejligt". Deltagarna blandade sig och utbytte nyttiga erfarenheter. På eftermiddagen tog Anders Lindberg, utbildningsansvarig i Dis Syd, över och berättade hur man släktforskar i Sverige med hjälp av kyrkböcker på nätet och cd-skivor om Sveriges befolkning och Sveriges dödbok. Han hade dessutom ordnat så att de danska deltagarna fick en gratis forskningsvecka av Arkiv Digital.

Föreläsarna var skickliga, arrangemangen förträffliga och stämningen gemyttlig. Dagen avrundades med att Dis-Helsingør och Dis Syd beslutade att ordna en liknande träff på andra sidan Øresund nästa år.

MATS J LARSSON

Arrangörerna Jørgen Mikkelsen och Anders Lindberg.

Avsändare:
Föreningen Dis,
Gamla Linköping, 582 46 Linköping

POSTTIDNING

B

Lär dig mer om Disgen –
läs det digitala temanumret som
finns att ladda ner från Dis webbplats.

www.dis.se/diskulogen-tema-Disgen2016

- Flaggor
- Kartor
- Ortsträdet
- Släktskap

Vi gör din släktforskning enklare.